

ที่ประชุมประธานสภาอาจารย์มหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย (ปอมท.)
จัดประชุมสามัญสามัญ ครั้งที่ 3/2554 วันที่ 2 เม.ย. 54
โดยสภาคณาจารย์มหาวิทยาลัยมหิดลเป็นเจ้าภาพ

สารจากประธานสภาคณาจารย์ 2

สาระสำคัญจากระเบียบฯ
ว่าด้วยอาจารย์ตัวอย่างฯ และกระบวนการคัดเลือกฯ 2

บทสังเคราะห์ความรู้จากการฟัง
เรื่อง มหาวิทยาลัยมหิดลกับความรับผิดชอบต่อสังคม 3

ข่าวประชาสัมพันธ์
ขอเชิญเสนอชื่อผู้สมควรได้รับการคัดเลือก
เป็นอาจารย์ตัวอย่างฯ ประจำปี 2554 5

มหาวิทยาลัยไทย
กับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 6

ข่าวจากการประชุมสภาคณาจารย์ 10

บรรณาธิการแถลง 12

สารจากประธานสภาคณาจารย์ โดย ... ผศ.กุลฉณสรณ์ สายขุน

ขอแสดงความยินดีกับท่านผู้บริหาร คณาจารย์และชาวมหาวิทยาลัยมหิดลทุกท่าน ทีมมหาวิทยาลัยมหิดลได้รับการจัดลำดับเป็นมหาวิทยาลัยอันดับ 1 ของประเทศไทยและอันดับที่ 34 ของเอเชียจากการจัดอันดับมหาวิทยาลัยที่ดีที่สุดในภูมิภาคเอเชียโดย QS Asian Universities Ranking 2011 โดยมีมหาวิทยาลัยที่อยู่ในอันดับที่ 1 ของเอเชีย คือ The Hong Kong University of Science and Technology นับเป็นสิ่งที่น่ายินดีและน่าภาคภูมิใจเป็นอย่างยิ่งที่มหาวิทยาลัยมหิดลยังคงรักษามาตรฐานการเป็นมหาวิทยาลัยอันดับ 1 ของประเทศไทยได้ต่อไป ผมเชื่อว่าความสำเร็จนี้เป็นผลมาจากความทุ่มเท ความร่วมมือร่วมใจของผู้บริหาร คณาจารย์ บุคลากรและทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มหาวิทยาลัยมหิดลยังคงมุ่งมั่นที่จะพัฒนาความเป็นเลิศในทุกๆ ด้านต่อไป

แม้ว่ามหาวิทยาลัยมหิดลจะได้รับการจัดลำดับเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำของเอเชียหรือของโลกเพียงใด สิ่งสำคัญที่ต้องคำนึงอยู่เสมอคือมหาวิทยาลัยมีส่วนรับผิดชอบต่อสังคมอย่างไรบ้าง นับเป็นคำถามที่คนในสังคมมักจะตั้งคำถามกับนักวิชาการและมหาวิทยาลัยต่างๆ อยู่เสมอ โดยบริบทและประวัติศาสตร์ของมหาวิทยาลัยมหิดลแล้ว มหาวิทยาลัยได้ทำหน้าที่รับผิดชอบต่อสังคมตามพันธกิจอยู่แล้ว แต่ความรับผิดชอบต่อสังคมคาดหวังหรือไม่เป็นสิ่งที่ต้องหาคำตอบ ปัจจุบันมหาวิทยาลัยชั้นนำทั้งในประเทศและต่างประเทศได้ให้ความสำคัญกับเรื่องนี้เป็นอย่างมาก มหาวิทยาลัยมหิดลเองก็กำลังขับเคลื่อนเรื่องมหาวิทยาลัย

กับความรับผิดชอบต่อสังคม สภาคณาจารย์ก็ให้ความสำคัญกับเรื่องนี้อย่างมากเช่นกัน โดยได้จัดสัมมนา (retreat) สมาชิกสภาคณาจารย์เรื่องมหาวิทยาลัยกับความรับผิดชอบต่อสังคมเมื่อวันที่ 21 เมษายน 2554 ที่ผ่านมา ทั้งนี้เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนมหาวิทยาลัยกับความรับผิดชอบต่อสังคม

อีกหนึ่งเรื่องที่มหาวิทยาลัยกำลังขับเคลื่อนคือการเตรียมความพร้อมของมหาวิทยาลัยมหิดลเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 สภาคณาจารย์ได้ให้ความสำคัญเรื่องนี้อย่างมากเช่นกัน โดยได้เรียนเชิญท่านมนัสวี ศรีโสดาพล เอกอัครราชทูตผู้แทนถาวรแห่งประเทศไทยประจำอาเซียน ณ กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย มาร่วมเสวนาให้ความรู้กับประชาคมเรื่อง “การเตรียมพร้อมของสถาบันอุดมศึกษาไทยกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนปี ค.ศ. 2015” เมื่อวันที่ 7 ธันวาคม พ.ศ. 2553 และมหาวิทยาลัยได้เรียนเชิญคุณหญิงลักษณาจันทร์ เลขาพันธุ์ นายกสมาคมอาเซียน-ประเทศไทย มาบรรยายพิเศษในการประชุมคณบดีเมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2554 ในหัวข้อ “บทบาทของมหาวิทยาลัยมหิดลบนเส้นทางประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน” ปัจจุบันวงการอุดมศึกษาไทยกำลังตื่นตัวและให้ความสำคัญกับเรื่องนี้เป็นอย่างมาก ถ้าทุกภาคส่วนในมหาวิทยาลัยมหิดลช่วยกันขับเคลื่อนเรื่องนี้อย่างเต็มที่ เชื่อได้ว่าในอีก 4 ปีข้างหน้า มหาวิทยาลัยมหิดลจะมีความพร้อมที่จะเปิดประตูสู่ประชาคมอาเซียนอย่างแน่นอน .....

สาระสำคัญของระเบียบสภาคณาจารย์มหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยอาจารย์ตัวอย่างของสภาคณาจารย์มหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. 2554 และ กระบวนการคัดเลือกอาจารย์ตัวอย่างฯ

โดยที่ประชุมสภาคณาจารย์เห็นสมควรแก้ไขปรับปรุงระเบียบสภาคณาจารย์มหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วย อาจารย์ตัวอย่างของสภาคณาจารย์ เพื่อให้สอดคล้องกับข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยสภาคณาจารย์ พ.ศ. 2554 ซึ่งมีประเด็นที่สำคัญสรุปได้ดังนี้

■ ในแต่ละปีการศึกษา สภาคณาจารย์จะเลือกผู้ที่สมควรเป็นอาจารย์ตัวอย่างปีการศึกษาละ 1 คน หรือมากกว่า 1 คนตามความเหมาะสม โดยพิจารณาจากผู้ที่มีคุณสมบัติดังนี้

- ก. เป็นอาจารย์ประจำของมหาวิทยาลัยมหิดลและทำหน้าที่สอนไม่น้อยกว่า 5 ปี (อาจารย์ประจำ หมายถึง อาจารย์ประจำ ของมหาวิทยาลัยมีตำแหน่งทางวิชาการ คือ ศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อาจารย์)
- ข. ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งบริหาร ตั้งแต่คณบดี หรือเทียบเท่าขึ้นไปในขณะที่มีการพิจารณา
- ค. ไม่เป็นผู้ที่เคยได้รับรางวัลอาจารย์ตัวอย่างของสภาคณาจารย์มาก่อนในขณะที่มีการพิจารณา
- ง. ทำหน้าที่สอนนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล ในปีการศึกษาที่ได้รับพิจารณา
- จ. ไม่เป็นสมาชิกสภาคณาจารย์หรือกรรมการที่สภาคณาจารย์มอบหมายให้ดำเนินการคัดเลือกอาจารย์ตัวอย่างในขณะที่มีการพิจารณา

■ ในการคัดเลือกอาจารย์ตัวอย่าง สภาคณาจารย์ อาจมอบหมายให้คณะกรรมการฝ่ายส่งเสริมความก้าวหน้าอาจารย์และบุคลากร หรือ คณะกรรมการซึ่งสภาคณาจารย์เห็นสมควรเป็นผู้ดำเนินการตามกระบวนการคัดเลือกอาจารย์ตัวอย่างฯ พ.ศ. 2554 เพื่อให้ได้ชื่อผู้สมควรได้รับการยกย่องเป็นอาจารย์ตัวอย่างให้สภาคณาจารย์พิจารณาต่อไป

■ มติการพิจารณาของสภาคณาจารย์ถือเป็นการชี้ขาด

กระบวนการคัดเลือกอาจารย์ตัวอย่างฯ พ.ศ. 2554

- 1. การดำเนินงาน
  - 1.1 มาตรฐานเกณฑ์กลางในการประเมินการเป็นอาจารย์ตัวอย่างตามแนวทาง “จรรยาบรรณอาจารย์” ของสภาคณาจารย์ โดยคำนึงถึงองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการ ดังนี้
- ก. คุณธรรม
  - มีคุณธรรม จริยธรรม และการครองตน ถือเป็นแบบอย่างที่ดีได้
  - มีผลงานชัดเจนเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา
  - ไม่เป็นผู้อยู่ระหว่างที่ถูกร้องเรียน ถูกสอบสวนวินัยด้านจริยธรรมในขณะที่มีการพิจารณา
- ข. ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้
  - ถ่ายทอดด้วยความรู้จริง สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง
  - ถ่ายทอดวิชาความรู้ให้เข้าใจได้ง่ายและชัดเจน

(อ่านต่อหน้า 5)

บทสังเคราะห์ความรู้จากการฟัง เรื่อง มหาวิทยาลัยมหิดลกับความรับผิดชอบต่อสังคม

เรียบเรียงและสังเคราะห์โดย อาจารย์โสฬส ศิริไสย

เมื่อวันที่ 21 เมษายน 2554 สภาคณาจารย์มหาวิทยาลัยมหิดลจัดกิจกรรมแบบ retreat (หมายถึง การสนทนาแลกเปลี่ยนของคนกลุ่มเล็กๆ แบบผ่อนคลายในบรรยากาศและสภาพแวดล้อมใหม่ๆ - ผู้เขียน) ที่โรงแรมรอยัลเจมส์ คลองโยง ระหว่างเวลา 09.00 – 17.00 น. โดยมี รศ.ดร.ต่อตระกูล ยมนาค กรรมการสภามหาวิทยาลัยมหิดล ผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นแขกรับเชิญ และผู้เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นสมาชิกสภาคณาจารย์ จำนวน 30 คน

เป้าหมายของการ retreat ครั้งนี้ คือ การมองตัวเอง ค้นหาความจริงร่วมกันว่า มหาวิทยาลัยมหิดลจะมีส่วนรับผิดชอบต่อสังคมอย่างไร อดีตและปัจจุบันมีใครทำอะไรกันบ้าง และปัญหาอุปสรรคที่ทำให้คนมหิดลห่างเหินจากสังคมมีหรือไม่ วัตถุประสงค์ของ retreat ไม่มีการผูกขาดความรู้ หากใครมีความคิดดีๆ ก็ปลดปล่อยออกมาโดยไม่จำเป็นต้องโต้แย้ง เพราะถือว่าสิ่งที่พูดออกมาเป็นความคิดเห็นส่วนตัวของแต่ละคน การสนทนาในบรรยากาศที่ผ่อนคลายจะทำให้ความรู้ที่ไม่ผูกติดกับตัวบุคคลสามารถนำมาใช้ส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้และสร้างพลังเชิงบวกให้เกิดขึ้นในองค์กร ดังนั้นเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายนี้ บรรยากาศของการ retreat จึงถูกกำกับด้วยกติกาการพูดคุยแบบสนทนาวิสาสะ (dialogue) คือ ทุกคนมีความเท่าเทียมกัน สามารถพูดได้อย่างอิสระ เพื่อบอกเล่าถึงสิ่งที่ตัวเองคิดและทำในอดีตและปัจจุบัน ลำดับขั้นของการ retreat เริ่มต้นด้วยการสนทนากับ รศ.ดร.ต่อตระกูล ยมนาค ซึ่งเราถือว่าเป็นคนนอก เพราะไม่ใช่ศิษย์เก่าของมหิดลแต่รู้จักมหิดลดีในฐานะกรรมการสภามหาวิทยาลัยประเทผู้ทรงคุณวุฒิ

รายงานบทนี้ เป็นบทสังเคราะห์ความรู้จากการฟังของผู้เขียนได้รับมอบหมายจากสภาคณาจารย์ให้ทำหน้าที่ดำเนินรายการและเก็บเกี่ยวความรู้ที่เกิดขึ้นมาเล่าต่อ วิธีการสรุปของผู้เขียนไม่ใช่การนำข้อความทั้งหมดมาย่อรวมกันแล้วเขียนขึ้นมาใหม่ แต่เป็นการสรุปแบบ sense making interpretation คือ ฟังแล้วเก็บมาคิด แล้วก็เขียนออกมาตามที่ตัวเองเข้าใจ

คำอธิบายเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมของคนมหิดล

สมาชิกสภาคณาจารย์มองว่า มหาวิทยาลัยมหิดล ถูกสร้างขึ้นมาจากฐานความรับผิดชอบต่อชีวิตมนุษย์ภายใต้อุดมคติ “เอาใจเขามาใส่ใจเรา” มาตั้งแต่ต้น มหาวิทยาลัยมหิดลกับความรับผิดชอบต่อสังคม จึงเป็นสิ่งที่แยกออกจากกันไม่ได้

ตัวตนของความเป็นคนมหิดลคือ ความเป็นผู้คงแก่เรียน รักความถูกต้อง ยุติธรรม และมีสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม เมื่อใดที่เกิดวิกฤติร้ายแรง เช่น ภัยพิบัติสึนามิ หรือ น้ำท่วมใหญ่ ที่ภาคใต้ คนมหิดลมักจะไปถึงเหตุการณ์ก่อนใคร และปฏิบัติ การช่วยเหลือแบบสุดกำลัง โดยไม่ใส่ใจว่าสังคมจะรับรู้หรือไม่ก็ตาม

ในยามปกติ คนมหิดลรับผิดชอบต่อสังคมตามกรอบวิชาชีพและความถนัดของแต่ละคน เช่น แพทย์ พยาบาล รักษาคนเจ็บป่วย ให้คำแนะนำเรื่องสุขภาพ ส่วนในสายวิชาชีพอื่นๆ ที่มีใช้แพทย์ พยาบาล ก็มีความรับผิดชอบต่อสังคมที่แตกต่างกันออกไป เช่น การพานักศึกษาออกไปฝึกงานหรือทำวิจัยภาคสนาม การสนทนาวิสาสะกับชาวบ้าน เป็นการเปิดโลกทัศน์ให้แก่นักศึกษา ทำให้นักศึกษาและอาจารย์ตระหนักในข้อเท็จจริงว่า ความรู้มีได้มีแต่ในห้องเรียนเท่านั้น แต่ชาวบ้านคนธรรมดาที่อยู่ในภาคปฏิบัติการจริง ก็มีความรู้ สามารถดูแลตัวเองและครอบครัวได้เช่นเดียวกัน ส่วนอาจารย์ที่ไม่ได้สอนวิชาภาคสนาม ก็สามารถแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมด้วยการนำเนื้อหาทางสังคมสอดแทรกเข้าไปในวิชาที่สอน รวมทั้งการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี สร้างแรงบันดาลใจให้แก่นักศึกษาให้เป็นคนใฝ่รู้

อย่างไรก็ตาม การที่มหาวิทยาลัยถูกเรียกร้องให้มีความรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น ทำให้อาจารย์และบุคลากรของมหาวิทยาลัยต้องพัฒนาตัวเองทั้งในแง่ของการเปลี่ยนโลกทัศน์ วิถีคิด และการเพิ่มพูนความรู้ เพื่อให้สามารถทำงานรับใช้สังคมได้ดีกว่าเดิม โดยมีข้อเสนอแนะจากวงสนทนาของสภาคณาจารย์ดังนี้

ประการที่ 1. มหิดลต้องตื่นรู้โลกที่กำลังเปลี่ยน

ปัจจุบันมีเงื่อนไข บังคับต่างๆ เกิดขึ้นมากมายที่พุ่งเข้ามากัดเซาะกำแพงขวางกั้นระหว่างมหาวิทยาลัยกับสังคมให้พังทลายลงอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ เช่น การออกจาก comfort zone ของระบบราชการ (มหาวิทยาลัยออกนอกกรอบ) การปฏิรูป การศึกษารอบสองที่มุ่งเป้าหมายไปที่ผู้เรียนแทนการมุ่งพัฒนาครูและโครงสร้างพื้นฐาน (proxy) เหมือนที่ผ่านมา การคลี่คลายของพรมแดนรัฐชาติ - ประเทศในภูมิภาคต่างๆ รวมตัวกันเป็นประชาคมเศรษฐกิจขนาดใหญ่ เช่น EU (Europe Union) NAFTA (North Atlantic Free Trade Area) AEC (ASEAN Economic

Community) ทำให้อำนาจการต่อรองแบบเดี่ยวทรงของ ประเทศเล็กๆไร้ความหมาย การไหลเวียนของผลประโยชน์ ข้ามชาติ เป็นไปอย่างรวดเร็วและรุนแรงมากขึ้น ฯลฯ เงื่อนไข ปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ ทำให้เกิดเสียงเรียกร้องให้มหาวิทยาลัยมี พันธะกับสังคม (social engagement) มากขึ้น

การรับผิดชอบต่อสังคมในบริบทของความเป็น มหาวิทยาลัย ต้องมีความแตกต่างจากเอกชน คือไม่มุ่งหวังผล เพื่อการโฆษณาประชาสัมพันธ์ แต่เอาจุดแข็งด้านปัญญาออกไป รับผิดชอบต่อสังคม หรืออย่างน้อยที่สุด ต้องมีความรู้สึกอ่อนไหวไป กับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนอกรั้วมหาวิทยาลัย

ประการที่ 2. มหิตลต้องสร้างคนเพื่อเป็นผู้นำการ เปลี่ยนแปลงทางสังคม

มองจากสายตาของคนภายนอกและเกี่ยวข้องกับมหิตล ในฐานะกรรมการสภามหาวิทยาลัย รศ.ดร.ต่อตระกูล ยมนาค แขกรับเชิญของงาน มองว่ามหิตลมีพื้นฐานการทำงานเพื่อ สังคมมาตั้งแต่แรกและเป็นที่ยอมรับที่เชื่อถือได้มาตลอด คนมหิตลในอดีตมีบทบาทเป็นผู้อยู่เบื้องหลังการเปลี่ยนแปลงทางสังคม (change agent) อย่างเงียบๆ นอกจาก ศ.นพ.ประเวศ วะสี ซึ่งสังคมรู้จักเกียรติคุณดีแล้ว ยังมีการพูดถึงคุณคุณศักดิ์ เรืองคงเกียรติ (จิน กรรมาชน) นักกิจกรรมและนักเคลื่อนไหว ทางสังคมเจ้าของบทเพลง “เพื่อมวลชน” ซึ่งเป็นบทเพลงที่สร้าง แรงบันดาลใจให้คนรุ่นใหม่ออกไปปรับใช้สังคมด้วยความ อ่อนน้อมถ่อมตน เนื้อหาบทเพลงเพื่อมวลชนสั้นๆ มีใจความ ไม่กี่วรรคตอน แต่กินใจ

“ ถ้าหากฉันเกิดเป็นนกที่โฉบบิน
คิดปีกบินไปให้ไกล ไกลแสนไกล

จะขอเป็นนกพิราบขาว เพื่อชี้นำชาวประชาสู่เสรี

ถ้าหากฉันเกิดเป็นเมฆบนนภา จะนำพาความร่มเย็นเพื่อท้องนา
หากฉันเกิดเป็นเม็ดทราย จะถมกายเป็นทางเพื่อมวลชน

ชีวา ยอมพลีให้ มวลชน ผู้ทุกข์ทน

ขอพลีตนไม่ว่าจะตายก็ครั้ง ”

ควรเพิ่มเติมด้วยว่า นายแพทย์สงวน นิตยารัมภ์ภัย ก็ เป็นคนมหิตลที่อยู่เบื้องหลังการผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลง นโยบายสาธารณสุขของประเทศไทย จนกระทั่งคนเล็กคนน้อย สามารถเข้าถึงบริการทางการแพทย์ได้อย่างทั่วถึงอย่างไม่เคย ปรากฏมาก่อน นอกเหนือจากคุณหมอสงวน ยังมี “คนสีน้ำเงิน” อีกมากมายที่เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยในระดับ ต่างๆ อยู่อย่างเงียบๆ และสามารถเป็นแบบอย่าง (role model) ที่สามารถสร้างแรงบันดาลใจ (inspiration) ให้แก่คนรุ่นใหม่ได้ บทบาทการรับผิดชอบต่อสังคมของคนมหิตลแสดงให้เห็นว่า การเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อชีวิตคนส่วนใหญ่ไม่ได้เกิดจาก ดันตามติหรือการ “ยกมือ” สนับสนุนของคนจำนวนมากแต่ เกิดจากแรงศรัทธาความเชื่อและความมุ่งมั่นไม่ย่อท้อของ คนธรรมดา

ประการที่ 3. มหิตลต้องสร้างพลังที่เป็นกลางทาง การเมืองให้แก่สังคม

พลังที่เป็นกลาง หมายถึง พลังของคนที่มีความคิดเป็น อิสระ มีสติปัญญา ไม่หลงกระแส และรู้จักเลือกด้วยวิจารณญาณ ใคร่ครวญอย่างลึกซึ้งด้วยเหตุและผล และเมื่อตัดสินใจเลือกแล้ว ต้องเคารพกติกา มีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง

เคารพคนที่มีความเห็นต่าง ไม่ใช้กฎหมายบิดเบือนความจริง พลังที่ เป็นกลางทางการเมืองจึงไม่ได้หมายถึงพวกที่ไม่ทำอะไรเลย

ย้อนกลับไปยังสถานการณ์ที่ประเทศไทยต้องเผชิญ ปัญหาการแตกแยกทางความคิด ไม่รู้จะเชื่อใครดีนั้น ปรากฏว่า ตัวบุคคล องค์กร สถาบันฯ ต่างๆ ของสังคมถูกกดดันให้เลือกข้าง แต่คนมหิตลส่วนใหญ่กลับเลือกที่จะนิ่งและปฏิบัติหน้าที่ ของตนเองไปตามปกติเหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น เมื่อ “พายุ การเมือง” พัดผ่านไป จึงเป็นที่ประจักษ์ชัดว่าการทำเพื่อสังคม บางครั้งก็ไม่จำเป็นต้องทำตามกระแส ด้วยการกระโจนลงสู่ สถานการณ์ปัญหาเสมอไป แต่การนิ่งเงียบอย่างมีสติ ทำหน้าที่ แต่ละวันไปตามปกติให้ดีที่สุดก็ช่วยทำให้ความแตกแยกอยู่ใน วงจำกัด หรือช่วยให้สังคมกลับคืนสู่ความเป็นปกติได้เร็วขึ้น อย่างไรก็ดีตาม อนาคตเราอาจเล่นบทนี้ไม่ได้ มหาวิทยาลัยจึง ต้องติดตามหาทางปัญญา เตรียมตัวให้พร้อมเพื่อรักษาบทบาท การเป็นพลังที่เป็นกลางของสังคมต่อไป

ประการที่ 4. มหิตลต้องผลักดันให้อาจารย์ บุคลากร ต้องพัฒนาตนเอง

อาจารย์มีส่วนสำคัญในการติดตามหาทางปัญญาและเป็น ตัวขับเคลื่อนมหาวิทยาลัยออกสู่สังคม อาจารย์จึงต้องพัฒนา ตัวเองด้วยการเป็นผู้เรียนตลอดเวลา โดยไม่ผูกขาดความถูกต้อง ของความรู้ ควรพร้อมถนอความคิดความเชื่อที่ว่า อาจารย์พูดอะไรออกมา สิ่งนั้นจะต้องถูกและเป็นจริงเสมอให้หมดไป ควรเปิดโอกาส ให้นักศึกษาโต้แย้ง หรือยอมให้เรียนวิชาอื่นๆที่ไม่เกี่ยวข้องกับ วิชาชีพบ้าง เช่น การเรียนข้ามสาขา ฝึกให้นักศึกษามีวิสัยทัศน์ ของความอยากรู้อยากเห็น เคารพในคุณค่าของคนอื่น การที่ อาจารย์ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี คือวิธีการสอนที่ดีที่สุด และ ยังสามารถสร้างแรงบันดาลใจให้แก่นักศึกษาได้อีกด้วย

ไม่มีความจำเป็นที่อาจารย์ต้องทิ้งห้องเรียน ทิ้งห้อง ปฏิบัติการวิจัยและออกไปเป็นนักพัฒนาสังคมในนามของ ความรับผิดชอบต่อสังคม เพราะปัจจุบันพวกเราถือออกไป เพ่นพ่านเก็บข้อมูล จัดเวที ทำโน่นทำนี่จนชาวบ้านรับมือกัน ไม่หวาดไม่ไหวอยู่แล้ว แต่อาจารย์ นักวิจัยจะต้องให้ความสำคัญ กับสังคมในฐานะ “ลูกค้า” คนสำคัญและคาดหวังอยู่ในใจเสมอ ว่าสิ่งที่ตนทำภายใต้รั้วมหาวิทยาลัย สังคมภายนอกต้องได้รับ ประโยชน์ด้วย เช่น การสอนลูกศิษย์ที่มาอยู่กับเราให้ดีที่สุดเพื่อให้เขาเป็นคนโดยสมบูรณ์

ส่วนผู้ที่ทำหน้าที่ทำวิจัย ก็สามารถนำคำว่า “สังคม” เข้ามาอยู่ในกระบวนการวิจัยได้ เริ่มตั้งแต่การตั้งโจทย์วิจัย นักวิจัยที่มีทักษะในการสนทนาวิสาสะกับชุมชนหรือส่วนที่เป็น real sector น่าจะได้เปรียบ เพราะสามารถตั้งโจทย์วิจัยที่ สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริง

ประกาศที่ 5. มหิตลต้องทำความเข้าใจกับผู้บริหารระดับคณะ/สถาบัน เพื่อลดปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้อาจารย์ออกไปทำงานกับสังคมได้ยากขึ้น

ประเด็นนี้ ทำความเข้าใจได้ค่อนข้างลำบากเพราะเป็นปัญหาแบบหญาปากคอก คือ ทั้งๆที่รู้แต่ก็ทำอะไรไม่ได้เป็นที่ทราบกันดีว่า วัฒนธรรมองค์กรของมหิตลเป็นวัฒนธรรมแนวตั้ง ซึ่งทำที่ของ ผู้บังคับบัญชาเป็น “สัญญาณ” ที่มีความสำคัญถึงขนาดกำหนด ทุกข์สุขของคนที่อยู่ใต้บังคับบัญชาได้ งานรับใช้สังคมเป็นงานอาสาสมัครซึ่งต้องทำด้วยใจรักและคณะ/สถาบันไม่จำเป็นต้องลงทุนอะไรมาก แต่คำพูดเพียงไม่กี่คำจากปากผู้บังคับบัญชามีผลต่อจิตใจของผู้ใต้บังคับบัญชาและสามารถเปลี่ยนแปลงความตั้งใจของคนได้แบบพลิกฝ่ามือ ผู้บังคับบัญชาที่ฉลาด มีโลกทัศน์ที่กว้างไกลจะสรรหาคำพูดเพื่อส่งเสริมกำลังใจคนทำงาน แต่สำหรับผู้ที่อยู่ในภาวะเครียด กตตัน อาจพูดจาจับทอนกำลังใจคนโดยไม่ตั้งใจ เช่น “จะ go inter ต้องทำ paper นะ ไม่ใช่ไปทำงานข้างนอก” “อาจารย์... มี paper หรือยังล่ะ ถ้ายังไม่มียังไม่ต้องมาพูดเรื่องอื่นกัน...”

นอกจากนี้ ทำที่ของความไม่เข้าใจการทำงานเพื่อสังคมของผู้บริหารระดับคณะ/สถาบันทำให้อาจารย์เกิดความเข็ดขยาดไม่กล้ารับเชิญเป็นกรรมการข้างนอกถึงแม้ว่าจะเป็นการทำงานรับใช้สังคมโดยตรง ส่วน PA ก็เป็นปัจจัยเสี่ยงอีกอันหนึ่ง เพราะทำให้คนทำงานเพื่อสังคมเกิดความลังเล เพราะการทำงานกับสังคมบางคณะ/สถาบัน ไม่สามารถนำไปประเมินเป็นผลงานได้

กล่าวโดยสรุป มหาวิทยาลัยจะต้องทำความเข้าใจกับผู้บริหารระดับคณะ/สถาบันลงมาถึงผู้บริหารระดับหัวหน้าภาควิชา เพื่อหันมาให้การสนับสนุนการทำงานให้กับสังคมของผู้ใต้บังคับบัญชา ทักษะคิด วิเคราะห์และทำที่ที่ก่อให้เกิดกิจกรรมที่จับต้องได้ของบุคลากรที่ต้องการทำงานกับสังคม จะต้องเลิกและบางที่ผู้บังคับบัญชาเอง อาจจะต้องเปิดตัวเองออกไปเรียนรู้กับสังคมมากขึ้น เพื่อเปิดโลกทัศน์และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ใต้บังคับบัญชา ผ่านการทำงานเพื่อรับใช้สังคมร่วมกัน

สาระสำคัญจากระเบียบฯ (ต่อจากหน้า 2)

- ถ่ายทอดอย่างเป็นระบบเพื่อให้นักศึกษาคิดวิเคราะห์ได้อย่างสมบูรณ์
- ถ่ายทอดความรู้อย่างเต็มความสามารถด้วยจิตวิญญาณของ “ความเป็นครู”
- ค. การอุทิศตนเพื่อส่วนรวม
  - มีจิตสำนึกในการเสียสละให้กับส่วนรวมและสังคม
  - มีความรับผิดชอบ และอุทิศตนให้กับการเรียนการสอน การวิจัยและการบริการวิชาการ
  - มีความสามัคคีกับผู้ร่วมงานและผลักดันให้หน่วยงานมีความเจริญก้าวหน้า
- ง. ความรู้ความสามารถในเชิงวิชาการ
  - หมั่นศึกษา ค้นคว้า ติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการอย่างสม่ำเสมอ
  - ปฏิบัติงานวิจัยตามข้อกำหนดของคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
  - มีเสรีภาพในการปฏิบัติงานทางวิชาการ โดยไม่ถูกรอบงำด้วยอิทธิพล หรือผลประโยชน์ใด

1.2 การเสนอชื่อ การเสนอชื่อผู้สมควรได้รับการพิจารณา ยกย่องเป็นอาจารย์ตัวอย่าง ให้แต่ละส่วนงานเสนอโดยสภาอาจารย์ ระดับส่วนงานแห่งละ 1 ชื่อ ในกรณีที่ไม่มีสภาอาจารย์ ขอให้คณะกรรมการประจำส่วนงานเป็นผู้พิจารณาเสนอชื่อแทน

1.3 เกณฑ์การคำนวณคะแนน ในการคัดเลือกผู้สมควรได้รับการยกย่องเป็นอาจารย์ตัวอย่าง โดยถือเกณฑ์ตามที่ได้มีการสำรวจความคิดเห็นจากแต่ละกลุ่ม โดยมีน้ำหนักในการพิจารณาดังนี้

ก. คณาจารย์ให้คิดเป็นร้อยละ 40

ข. นักศึกษาให้คิดเป็นร้อยละ 15

ค. คณะกรรมการฯ ให้นำหนักดังนี้

- จากการสัมภาษณ์ ร้อยละ 35

- จากข้อมูลแบบสอบถาม อภิปรายร่วมกัน และกรรมการแต่ละท่าน คิดเป็นร้อยละ 10

2. การดำเนินการและพิจารณา โดยคณะกรรมการฝ่ายส่งเสริมความก้าวหน้าอาจารย์และบุคลากร

2.1 รวบรวมรายชื่อตามที่ส่วนงานหรือหน่วยงานที่เทียบเท่าเสนอมา

2.2 สำรวจความคิดเห็นจากตัวแทนคณาจารย์ จากตัวแทนนักศึกษา และจากคณะกรรมการฯ โดยวิธีการสำรวจความเห็นให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการฯ จะได้กำหนดขึ้นเป็นคราวๆ ไป

3. เสนอที่ประชุมสภาคณาจารย์ฯ เพื่อพิจารณาให้การรับรองอาจารย์-ตัวอย่างที่ได้รับการคัดสรรและเสนอชื่อมา

ข่าวประชาสัมพันธ์

สภาคณาจารย์มหาวิทยาลัยมหิตล ขอเชิญเสนอชื่อผู้สมควรได้รับการคัดเลือกเป็นอาจารย์ตัวอย่าง ประจำปี 2554 โดยผู้มีสิทธิ์เสนอคือ สภาอาจารย์ ระดับส่วนงาน หากส่วนงานใดไม่มีสภาอาจารย์ ขอให้คณะกรรมการประจำส่วนงานเป็นผู้เสนอชื่อแทน โดยอาจารย์ที่ได้รับการเสนอชื่อเป็นอาจารย์ตัวอย่างฯ ครอบคลุมถึงพนักงานมหาวิทยาลัยที่ทำหน้าที่เป็นอาจารย์ผู้สอน และทำงานประจำอยู่ในมหาวิทยาลัยมหิตล ****กำหนดเสนอชื่อ ภายในวันที่ 4 กรกฎาคม 2554****

มหาวิทยาลัยไทย กับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

โดย คุณหญิงวิไลภรณ์ จันทน์ เลขาพันธ์ุ

เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2554 สภาคณาจารย์มหาวิทยาลัยมหิดลรับเป็นเจ้าภาพจัดประชุมประธานสภาอาจารย์มหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย (ปอมท.) สมัยสามัญ ครั้งที่ 3/2554 ณ ห้องประชุม ศ.เกียรติคุณ น.พ.นที รัชชพลเมือง ในการประชุมครั้งนี้ สภาคณาจารย์ได้เรียนเชิญ คุณหญิงวิไลภรณ์ จันทน์ เลขาพันธ์ุ นายคณบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ มาแสดงปาฐกถาพิเศษ เรื่อง “มหาวิทยาลัยไทยกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน”

การที่สภาคณาจารย์มหาวิทยาลัยมหิดลได้ให้ความสนใจกับเรื่องการไปสู่ประชาคมอาเซียน นับว่าเป็นนิมิตหมายที่ดี บทบาททางด้านการศึกษาคงจะเป็นตัวช่วยขับเคลื่อนความสำเร็จของมหาวิทยาลัย ถึงแม้ว่าอาเซียนจะเกิดมา 40 กว่าปีแล้ว แต่โดยทั่วไปคนจะไม่ค่อยรู้จักอาเซียน แต่อาจจะเคยได้ยินคำว่าอาเซียน อาเซียนเป็นสมาคมหรือองค์กรที่เราสร้างขึ้นมากเมื่อ 40 กว่าปีที่แล้ว ในตอนแรกประกอบด้วยสมาชิก 6 ประเทศและขยายไปจนเป็น 10 ประเทศ เวลานั้นเราต้องคิดทั้งเป็นไทยและเป็นอาเซียน จะต้องมีส่วนที่เรียกว่า Aseanness อยู่ในจิตสำนึกของคนไทยและเยาวชนรุ่นหลังที่จะต้องช่วยสร้างประชาคมอาเซียน ประชาคมอาเซียนตั้งอยู่บน 3 เสาหลักคือ ด้านการเมือง ความมั่นคง ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคมวัฒนธรรม ซึ่งการศึกษาได้ถูกรวบเข้าไปในเสาหลักที่ 3 การศึกษาคงมีความเกี่ยวข้องทั้ง 3 เสาหลัก ต้องดูทั้ง 3 มิติ เพราะฉะนั้นถึงเวลาแล้วที่จะต้องเอากการศึกษาเป็นตัวที่จะนำพาให้ประชาชนในชาติเกิดความสำนึกในการสร้างภูมิภาคให้มีเสถียรภาพ มีความมั่นคง แก้ไขปัญหาด้วยสันติ และไม่ใช่ว่าชาติเดียว ต้องมุ่งทุกชาติที่ร่วมกันเป็นประชาคมเดียว จุดอ่อนของเราคือจะไม่ค่อยรู้จักประเทศเพื่อนบ้าน แต่ต้องยอมรับว่าภูมิภาคของเรามีความแตกต่างกันน้อยในเรื่อง ศาสนา วัฒนธรรม ภาษา วิถีความเป็นอยู่ ซึ่งถ้ามองให้ลึกจะเห็นว่ามีความเชื่อมโยงกันระหว่างมรดกวัฒนธรรม หรือในประวัติศาสตร์ “การสร้างประชาคมจะเกิดขึ้นได้และอยู่อย่างมั่นคง มีเสถียรภาพ คนในชาติจะต้องมีความรู้สึกที่ดีต่อกัน”

การเมืองความมั่นคงไม่ใช่ในแง่ของการทหารอย่างเดียว แต่เป็นความมั่นคงที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็นโรคภัยไข้เจ็บภัยพิบัติทางธรรมชาติ อาชญากรรมข้ามชาติ ยาเสพติด ความมั่นคงไม่ใช่เรื่องไกลตัวแล้ว โดยเฉพาะเมื่อเราจะเปิดประเทศเป็น 10 ประเทศ การจัดการกับโรคระบาดต่างๆ จึงจำเป็นต้องเป็นไปในระดับภูมิภาค ทางด้านเศรษฐกิจ เนื่องจากเราจะเป็นประชาคมเศรษฐกิจที่ต่อยอดมาจากเขตการค้าเสรีที่จะมาลดภาษีระหว่างกันโดยมีจุดเริ่มต้นมาจากพัฒนาการของโลกที่เปลี่ยนแปลงไป แต่เดิมเราสามารถแข่งขันได้ ผลิตอะไรก็ขายได้ แต่ ณ วันหนึ่งประเทศในยุโรป อเมริกาเหนือ เกิดการรวมตัวขึ้นมาเป็น EU เป็น NAFTA มีเสรีในตลาดโลก อำนาจต่อรองของประเทศก็จะหายไป ผู้นำของอาเซียนก็เลยมารวมกลุ่มกันเพื่อทำ Free Trade Area ซึ่งเกิดขึ้นตั้งแต่ปี ค.ศ. 1992 หลักการเป็นเพียงแคลคูลัสสินค้าเท่านั้น แต่ถ้าจะทำให้เกิดการแข่งขันได้ ดึงดูดการลงทุน ก็เลยปฏิรูปขึ้นมาเป็น AEC เป็นประชาคมด้านเศรษฐกิจซึ่งจะต่อยอดใหม่ การมองแต่ด้านสินค้าและบริการอย่างเดียวมันไม่เพียงพอ ต้องมองในเรื่องแรงงานที่มีฝีมือด้วย แรงงานที่มีการเคลื่อนย้ายโดยเสรี คือ แรงงานที่มีฝีมือ

ซึ่งมีข้อตกลงด้านวิชาชีพระหว่างประเทศสมาชิก จะเห็นว่าการเปิดเสรีเป็นกระแสของโลกาภิวัตน์ จำเป็นต้องตื่นตัวเราจะสามารถแข่งขันได้หรือไม่ จะปรับตัวได้หรือไม่เรามีการเตรียมพร้อมอย่างไรที่จะเข้าไปสู่ตลาดที่ใหญ่ขึ้น ท่านจะไม่ใช่ว่าผู้ผลิตบุคลากรสำหรับตลาดในประเทศอีกแล้ว จะต้องมุ่งสู่ตลาดในภูมิภาคและก็เป็นตลาดโลก เพราะความสัมพันธ์ของอาเซียนไม่ได้จำกัดอยู่แค่ใน 10 ประเทศ ทุกคนมุ่งที่จะเข้ามาที่มีความสัมพันธ์กับอาเซียนไม่ว่าจะเป็นสหรัฐฯ ญี่ปุ่น จีน เกาหลี แคนาดา EU ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ รัสเซีย อินเดีย และขณะเดียวกันอาเซียนก็พึ่งประเทศเหล่านี้ด้วย แต่ขณะที่มีความร่วมมืออย่างนี้ เราจะใช้ประโยชน์ได้โดยเฉพาะทางด้านการศึกษาด้านการเพิ่มพูนความรู้ วิทยาการ เทคโนโลยีทั้งหลาย รวมทั้งเป็นแหล่งทุนนอกเหนือจากตลาดที่ประชาคมเศรษฐกิจจะคุมได้ เพื่อที่เราจะได้ใช้ประโยชน์ในการพัฒนาองค์ความรู้หรือแลกเปลี่ยนด้านการศึกษาคง

เรื่องการเปิดเสรี หลายท่านก็จะมีคามวิตกกังวลกันว่าเมื่อเราเปิดแรงงานเสรีแล้ว เคลื่อนย้ายไปมาแล้วประเทศไทยจะยืนอยู่ตรงไหน โดยเฉพาะด้านการศึกษา ผู้ผลิตแรงงานก็กลัวว่าถึงตอนนั้นแรงงานจากชาติอื่นๆ จะเข้ามาแย่งงานหรือเปล่า ซึ่งก็เป็นโอกาสและความท้าทายที่เราจะต้องเผชิญและคงหนีไม่พ้นและควรเตรียมพร้อมอย่างไร ทางด้านสังคมวัฒนธรรมอยู่ในเสาหลักที่ 3 มุ่งที่จะให้คนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม มีความเข้าใจ ไปมาหาสู่กัน ซึ่งมีเรื่องการศึกษาก็เกี่ยวข้องมากพอสมควรในแง่ของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การยกระดับมาตรฐานการพัฒนาศึกษา ทักษะต่างๆ

มหาวิทยาลัยควรจะเป็นอย่างไรเมื่อเราเป็นประชาคมอาเซียน 2015 ซึ่งจะเกิดขึ้นในอีกไม่กี่ปีเราพร้อมหรือยังและจะทำอะไร เตรียมพร้อมอย่างไร การเป็นประชาคมอาเซียนนั้น มีทั้งโอกาสและมีสิ่งท้าทาย โอกาสก็คือการตลาดใหญ่ขึ้น มีนักลงทุนเข้ามา นอกจากตลาดที่จะส่งออกกับตลาดที่เราจะนำเข้าแล้วก็เป็นเรื่องการผลิตเป็นหลัก ประเทศไทยไม่ใช่เป็นเพียงประเทศเกษตรกรรม แต่มีอุตสาหกรรมของการเกษตร และอุตสาหกรรมอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็น ชิ้นส่วนรถยนต์ อิเล็กทรอนิกส์ ปัจจุบัน เราส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมหลายชนิด

โอกาสคือ เราสามารถซื้อวัตถุดิบได้ ประเทศในภูมิภาคนี้ มีจุดแข็งไม่เหมือนกัน เรามีจุดแข็งที่มีภาคเกษตรกรรม มีผลผลิตและทำการเพาะปลูกได้ตลอดปี แต่ประเทศเพื่อนบ้านมีจุดแข็งในเรื่องอื่นที่เราต้องพึ่งพา เพราะการผลิตสินค้าต้องมีการแปรรูป ประเทศเพื่อนบ้านเราก็มีเรื่องพลังงาน วัตถุดิบ ทรัพยากรธรรมชาติที่เหนือกว่าเรา เพราะฉะนั้น หากเรารวมตัวกันก็จะทำให้เกิดมูลค่าของการผลิตที่สมบูรณ์ขึ้น สิงคโปร์ มาเลเซียก็มีเรื่องเทคโนโลยี มีวัตถุดิบที่เอื้อต่อเรา การรวมกลุ่มนี้โอกาสของเราคือขายของได้ดีขึ้น ผลผลิตดีขึ้น ต้นทุนถูกลง ตลาดใหญ่ขึ้น จากที่เรามี 60 ล้านคน กลายเป็น 600 ล้านคน ปี ค.ศ.2015 คาดคะเนว่าเป็น 700 ล้านคนแล้วถ้ารวม +3 +6 เข้าไปก็จะกลายเป็น 3,000 กว่าล้าน ตลาดจะใหญ่ขึ้นมาก แต่ไม่ได้หมายความว่าโอกาสอย่างเดียว เรามีคู่แข่งเพิ่มขึ้น ประเทศอื่นก็ต้องพัฒนาศักยภาพตื่นตัวที่จะผลิตสินค้าต่างๆ ก็กลายเป็นว่าเรามีคู่แข่ง ก็จะกลับมาสู่เรื่องของกรสร้างบุคลากร เราจะผลิตคนเข้าสู่ตลาด เราพร้อมหรือไม่ มหาวิทยาลัยจะไม่สามารถคิดหลักสูตรแบบเดิมอีกแล้ว ถ้าจะให้มหาวิทยาลัยเป็นสินค้า (product) ที่ทุกคนอยากที่จะวิ่งเข้ามาหา ต้องมีสินค้าที่น่าเสนอเขา ต้องเป็นการเรียนที่

ตอบสนองความต้องการของตลาด ไม่ว่าจะเป็ตลาดอุตสาหกรรม ตลาดไอที และเรื่องสิ่งแวดล้อม ต้องมองปัญหาโลกว่ามีอะไรบ้าง เพราะฉะนั้น มหาวิทยาลัยจะต้องออกแบบหลักสูตรของตัวเองให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด มหาวิทยาลัยต้องมองเหตุการณ์ ณ วันนี้และวันข้างหน้า ไม่ใช่มองที่อดีต ฉะนั้น หลักสูตรสำคัญที่สุด ถ้าจะให้มหาวิทยาลัยโดดเด่น ก็หมายความว่าต้องมีหลักสูตรที่ทุกคนอยากเข้ามาเรียนและเป็นหลักสูตรที่ได้มาตรฐานสากล มีคุณภาพ ผลิคนุคลากรออกมามีคุณภาพ หลายสถาบันการศึกษาผลิตอย่างเดียว แต่พอเข้าตลาดกลับไม่ได้คุณภาพตามที่คาดหวัง อันนี้เป็นจุดอ่อนอย่างหนึ่งของเรา เราต้องยอมรับว่าเรามีข้อด้อยในเรื่องของภาษาต่างประเทศ อาเซียนตกลงกันว่าภาษาภาษาอังกฤษเป็นภาษาทางการของอาเซียน เรามีการสอนภาษา มีหลักสูตรภาษาต่างประเทศในมหาวิทยาลัยหลายแห่ง แต่เราไม่ได้เรียนมาจากชั้นประถม พื้นฐานการศึกษาเบื้องต้น ทำให้ทักษะทางด้านภาษาของเราด้อยกว่าประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นพื้นฐานในการศึกษาเบื้องต้น เป็นสิ่งหนึ่งที่สถาบันการศึกษาจะต้องตื่นตัวก็นับว่าค่อนข้างสาย เรียกว่าต้องเข้าหลักสูตรเร่งรัดคือเรียนให้ใช้งานได้เลย

หลายประเทศถึงแม้จะพูดภาษาอังกฤษ แต่ยังไม่สามารถที่จะนำไปใช้ในวิชาชีพจริงๆ ได้ อันนี้เป็นจุดหนึ่งที่มหาวิทยาลัยต้องคำนึงถึงเรื่องมาตรฐาน อย่าคิดแต่ว่าเข้ามาเรียนๆ ได้ปริญญาไปแล้ว การจบปริญญาอาจจะไม่มีความสำคัญมากเท่ากับความรู้ที่บัณฑิตมีและสามารถเข้าไปสู่ตลาดแรงงานได้ เพราะการศึกษาของเราเน้นเรื่องปริญญาเป็นหลัก จะเน้นเรื่องการมีปริญญาเอก (Ph.D) แต่การมีทักษะอาจจะไม่เท่ากับคนที่ไม่มีปริญญา อันนี้เห็นได้ชัดถ้าเราไปอยู่ในต่างประเทศ อย่างในประเทศออสเตรเลียที่ตัวดิฉันเคยอยู่ เขาจะไม่ค่อยสนใจเรื่องปริญญา เด็กจบมัธยมถ้าจะเข้าไปสู่ทางด้านเกษตร เขาก็จะเข้าโรงเรียนเกษตรเลย เป็นเกษตรกรที่มีความรู้เต็มเปี่ยม ไม่ใช่เป็นเกษตรกรแบบของเราวันนี้ เขาไม่สนใจว่าคุณจะต้องจบปริญญาโท ปริญญาเอกหรือไม่ ถ้าจะเป็นเกษตรกร ก็ต้องมีความหลากหลายในความรู้ อันนี้ก็สำคัญ หลักสูตรการศึกษาจะต้องครอบคลุม (comprehensive) ไม่ใช่มุ่งให้เรียนเกษตรก็ต้องเกษตร จะต้องมีความหลากหลาย วันนี้โลกเปลี่ยนไปแล้ว ท่านต้องมีความรู้หลายๆ ด้าน อาจจะเรียกว่าเป็น generalist มากกว่าเป็น specialist เพื่อที่สามารถรองรับสภาวะการณ์ในศตวรรษที่ 21 ได้ อย่างเกษตรกรก็ไม่ใช่ว่ารู้เรื่องเกษตรอย่างเดียว ต้องรู้เรื่องการบริหารจัดการ ผลผลิต การตลาด ท่านจะเห็นเลยว่าเขาไม่ได้มุ่งแต่เรียนเกษตร ไม่ใช่ว่ามุ่งที่จะปลูกข้าว ปลูกพืชให้มีกินอย่างเดียว นอกเหนือไปกว่านั้น จะต้องมีความรู้ด้านอื่นๆ มาประกอบ ผู้ที่เป็นชาวนาก็จะต้องมีความรอบรู้ในสิ่งเหล่านั้นสามารถที่จะถ่ายทอดได้ นี่ก็จะเป็นตัวอย่างของการศึกษาที่จะต้องเปลี่ยนรูปแบบไป มิเช่นนั้นเราก็จะไม่สามารถไปสู่วัฒนธรรมของเขาได้ ถ้าเรายังคิดว่ากระดาษแผ่นหนึ่งเป็นใบเบิกทางให้กับชีวิตของเรา มันอาจจะไม่ใช่ และยิ่งในต่างประเทศถ้าเราไปเรียนมากๆ ถ้าเขาเห็นประวัติว่าเราจบที่นี้ จบที่นั่น จบที่โน่น ข้อสันนิษฐานของเขาก็คือ คนนี้สงสัยทำงานไม่เป็นเลยวิ่งเรียนตลอด นี่คือนิสัย (reaction) ที่เคยได้ยินมากับตัวเอง อย่างไรก็ต้องเรียน ยิ่งถ้าจบสถาบันชั้นนำ ก็จะเป็นใบเบิกทาง ไม่ได้คำนึงว่าเด็กจะเป็นอย่างไร แค่อะไรก็เรียนของมหาวิทยาลัยไว้ก่อน ซึ่งต่างประเทศเขาก็เก่ง แต่ว่ามันก็เป็นค่านิยมแบบไทยๆ ถ้าเป็นอย่างนี้เราต้องตระหนักไว้ด้วยว่าถูกต้องไหม เพราะวันหนึ่งที่เราจะต้องแข่งกับ

ในภูมิภาค เราจะเสียเปรียบ ดิฉันเคยยกตัวอย่างอยู่เสมอว่า ตอนที่ทำเรื่อง APEC จะตั้งสำนักเลขาธิการในประเทศที่เป็นสมาชิก APEC ประเทศไทยเข้าแข่งที่จะเป็นสำนักเลขาธิการเพราะเห็นว่าเราก็เป็นที่ตั้ง ESCAP เป็นที่ตั้งองค์การระหว่างประเทศสำนักงานภูมิภาคหลายแห่ง เราต้องแข่งกับสิงคโปร์ จริงๆ เราเป็นเจ้าของกรรมดาแล้วคนก็จะเชียร์เจ้าภาพ แต่สำหรับประเทศไทยวันนั้นทุกคนเขาก็เห็นใจและกระซิบบอกว่า ต้องเสียใจด้วยนะที่ต้องให้สิงคโปร์ เพราะเจตนาธรรมคือว่าอยากได้สำนักงานเลขาธิการเล็กๆ มีคนไม่กี่คนทำงานเพราะไม่อยากเสียเงินมาก แต่เขาคิดว่าถ้าตั้งอยู่ในประเทศไทยงานที่คิดว่าจะทำ 3 คนมันต้องกลายเป็น 6 หรือ 9 ซึ่งมันเป็นความคิดที่ปฏิเสธไม่ได้เพราะถ้าท่านดูสำนักเลขาธิการ ESCAP ขณะนี้ เรามีบุคลากรคนไทยเท่าไร เชื่อกันว่าเกินโควตา เพราะมีตั้งแต่คนขับรถไปจนเลขานุการ เยอะมากจนเกินโควตาที่ประเทศไทยจะพึงได้ เพราะฉะนั้นเราจะไปได้ตำแหน่งใหญ่ๆ ใน UN นั้นคงยาก เพราะเราถูกโควตานี้ลบบไปหมด เพราะฉะนั้นจึงตกไปอยู่ที่สิงคโปร์ ซึ่งก็เป็นความจริงและเราไม่ควรอาย แต่เราควรที่จะนำมาคิดว่าเราควรจะสร้างบุคลากรให้เพียงพออย่างเขาได้อย่างไร แม้กระทั่งตัวดิฉันที่เข้าประชุมอาเซียนกับผู้ใหญ่ เขาก็เคยคุยกันว่าผู้แทนของสิงคโปร์เขามากันแค่ 2 คน ถือกระเป๋ามาเขาพูดเป็น 500 เรื่อง แต่ของเราแหกกันไปยิ่งปัจจุบันนี้เป็น 50 คน 70 คน ส่งรายชื่อไปอายุเขามาก เหมือนกับที่เราไม่มีเสถียรภาพ อันนี้เป็นสิ่งที่จะต้องนำมาคิดว่าเราจะสร้างบุคลากรของเราอย่างไ้จริงจะมีความสามารถได้ทุกเรื่อง รู้เรื่องหมดแต่ไม่เป็นไร วันหนึ่งเราอาจจะมีโอกาสแข่งเขาก็ได้ ในเรื่องของหลักสูตรของการพัฒนาบุคลากร

ในเรื่องของบุคลากรนี้ก็พูดกันเยอะ เพราะว่าท่านจะเป็นผู้สร้างเยาวชนของชาติ สร้างบุคลากรไม่ว่าทางด้านการศึกษาหรือทั่วไป และส่งต่อไปยังประชาชน ที่อยากจะบอกว่าเรื่องของการสร้างบัณฑิตให้เขามีทัศนคติที่เปิดกว้าง นอกจากคิดเป็นไทยคิดเป็นอาเซียนแล้ว อยากให้มีกระบวนการเรียนรู้ ท่านให้องค์ความรู้เขา แต่อยากให้เขาวิเคราะห์ด้วย ไม่ใช่เรียนตามที่ท่านสอนอย่างเดียว เมื่อเข้าสู่ตลาดแล้วต้องสามารถวิเคราะห์ได้ ต้องคิดนอกกรอบได้ ไม่ใช่ว่าเรียนอะไรมากก็อยู่แค่นั้น เพื่อความมีชีวิตชีวาของบุคลากร นอกจากภาษาที่บอกไปแล้วยังมีเรื่องของทักษะ วันนี้ก็ไม่ใช่ว่าภาษาอังกฤษแล้ว ต้องมีความเป็นสากล คิดว่าหลักสูตรของท่านก็ต้องปรับเป็นหลักสูตร 2 ภาษา อันที่ 3 อย่าให้รู้แต่เพียงทฤษฎี ขอให้ภาคปฏิบัติด้วย เพราะฉะนั้นการศึกษาก็ต้องเชื่อมโยงสู่ภาคปฏิบัติได้ด้วย อย่าเรียนแต่ในห้องเรียนอย่างเดียว วิธีการศึกษาจะดีที่สุด ถ้าออกไปเรียนข้างนอกด้วยจะทำให้เด็กมีแรงจูงใจที่จะคิด มองเห็นความเชื่อมโยงระหว่างสิ่งต่างๆ การเรียนเรื่องสิ่งแวดล้อมในออสเตรเลีย เขาจะจัดทัศนศึกษาที่พิพิธภัณฑสถานสัตว์น้ำ เพื่อให้เด็กไปดูสัตว์น้ำต่างๆ เวลาที่เด็กเข้าไป แนนอนเด็กก็มีความรักสัตว์ เห็นความสวยงาม ในขณะที่ในโรงพิพิธภัณฑสถานจะมีเสาอยู่ 2 เสา ที่ทำเป็นตู้ปลาขนาดใหญ่ มีคนเล่าให้ฟังว่าเขาพาผู้แทนจากประเทศไทยเข้าไปดู แล้วคนพาไปเขาฟังภาษาไทยได้ เขาก็มาเล่าให้ฟังว่าขณะที่พาไป เขาคูยกันเรื่องปลาตัวนี้น่าเอาไปทอด ปลาตัวนี้น่าเอาไปทำโน่นทำนี่ เขารู้สึกประหลาดใจคือเป็นวิธีคิดแบบไทยๆ แต่ฝรั่งเขาเข้าไปเพื่อสร้างความรักในสัตว์ เพื่อทะนุถนอมสิ่งเหล่านั้น เพราะฉะนั้นเขาก็เลยมีเสา 2 เสาเพื่อให้เด็กที่ไปได้เห็น เมื่อเด็กเห็นสัตว์สวยงามแล้วเขาชอบ เขาจะพามาที่เสา 2 เสา ในนั้นมีสัตว์ที่ตายแล้วอยู่

มีพวกกระป๋อง มีถุงพลาสติก มีขยะทั้งหลายอยู่ในนั้น เพื่อชี้ให้เห็นว่าคุณไม่ควรที่จะทิ้งสิ่งเหล่านี้ลงไปในทะเล เพราะจะไปทำลายสิ่งที่คุณรักและชอบ นี่คือการบวนการเรียนรู้ของเขา เป็นเรื่องง่าย ๆ มันไม่ใช่เป็นสิ่งที่ต้องคิดอะไรมากมายใหญ่โต ตรงนี้เป็นสิ่งที่เราต้องพยายามสอนเข้าไปว่าทำอะไรที่จะให้เด็กซึมซาบในการที่จะเป็นประชาคมอาเซียน จะทำอย่างไรให้เขารู้สึกดี ๆ อันนั้นก็ต้องฝากพวกท่านไว้ด้วย แต่ถ้ายังให้ดูแต่ภาพยนตร์ที่มีแต่สงครามก็คงลำบากในการที่จะหาสื่อที่จะนำทางดี ๆ หรือข้อคิดในทางบวกเข้ามาให้เด็กรับรู้ในเชิงวัฒนธรรมจะทำได้เยอะ ถึงแม้คุณค่าทางศาสนาก็เหมือนกัน แต่ถ้าเราไปมองว่ามีความต่างเท่านั้น มันมีความเหมือนอยู่ในตัวของมัน และที่มันไป เพราะฉะนั้นสิ่งเหล่านี้ก็อาจจะสอดแทรกเข้าไปในหลักสูตรการศึกษาด้วย ให้เด็กได้มีมุมมองที่เปลี่ยนไป

ที่พูดถึงเรื่องพิพัตถิภณีสัตว์น้ำ เพราะปัญหาหนึ่งของโลกในยุคศตวรรษที่ 21 ก็คือปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาโลกร้อน ก๊าซเรือนกระจก สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ทำลายเรา ฉะนั้นหลักสูตรการศึกษาต้องสร้างบุคลากรให้พร้อมที่จะเข้าสู่ตลาดไม่ว่าจะเป็นภาคอุตสาหกรรม ภาคเศรษฐกิจ เพราะถึงเขาไปเป็นเจ้าของบริษัท ผู้ผลิต โรงงานอุตสาหกรรมต่างๆ เขาก็ต้องมี Corporate Social Responsibility เขาต้องรู้ว่าสิ่งที่เขาจะไปทำนั้นจะไม่ไปสร้างปัญหาให้กับชุมชนในส่วนใหญ่ ฉะนั้นจะเห็นว่าหลักสูตรจะต้องออกแบบให้เข้ากับปัญหาที่จะเผชิญ และความเป็นจริงที่เป็นอยู่ หลักสูตรนั้นจึงจะมีคุณค่า คนจึงจะวิ่งแสวงหามาเรียน อีกเรื่องหนึ่งที่อยากฝากก็คือเรื่อง อาเซียนศึกษา คำว่าอาเซียนศึกษา ไม่ได้หมายความว่าให้ท่านจัดหลักสูตรในเรื่องกลไกของอาเซียน ประวัติอาเซียนเกิดมาอย่างไร อยากให้ท่านมีวิธีการนำเสนอที่ให้เห็นว่าการที่เรามีอาเซียนเราได้ประโยชน์อะไรเกี่ยวข้องกับเราอย่างไร ทำให้ชาติอยู่รอดมาหรือมีความเจริญเติบโตในทางเศรษฐกิจได้ ณ วันนี้ เพราะอาเซียน มากกว่าที่จะให้รู้โครงสร้างของอาเซียน ทำให้คนไม่รู้สึกผูกพัน แต่ถ้าบอกว่า คุณรู้ไหมที่เราสร้างอาเซียนกันมาตอนนั้น 6 ประเทศเท่านั้น ทำให้เราไม่ต้องเผชิญกับสภาวะสงคราม ก็เป็นปัจจัยทางบวกที่ทำให้เราสามารถพัฒนาเศรษฐกิจ ทุ่มเทพยายามของชาติไปได้เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม มันให้ประโยชน์กับตัวท่าน วันนี้ทำไมนักธุรกิจเริ่มกระสับกระส่ายมาก ถ้าปัญหาการเมืองของเราไม่สามารถหาข้อยุติได้ เขาจะรู้สึกหวั่นไหวและจะมีผลกระทบค่อนข้างสูงมากอย่างที่เรียนว่าตลาดอาเซียนเปิดแล้ว เขาไม่จำเป็นต้องอยู่ตรงนี้แล้ว ตรงนี้จะทำให้นักลงทุนหรือเป้าหมายที่เราคิดว่าเราจะเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่จะได้ประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจอาจจะหายไป พอเขาไม่ลงทุนที่เรามลกระทบก็จะตามมา บุคคลที่ท่านผลิตออกไปก็อาจจะหางานทำไม่ได้ ก็อาจจะเกิดสมองไหลถ้าเขาเก่งและมีศักยภาพดี เราจะต้องตื่นตัวและแข่งขัน ท่านต้องหาแล้วว่ามหาวิทยาลัยของท่านหรือหน่วยงานการศึกษาของท่านโดดเด่นในด้านไหน ท่านต้องจับจุดขายตรงนั้น แล้วมหาวิทยาลัยเองก็ต้องคิดว่าตอนนี้นักมหาวิทยาลัยคือสินค้าตัวหนึ่ง ท่านต้องเปิดประตูท่านต้องก้าวออกนอกประตูเพื่อที่จะไปขายสินค้าของท่านก็ไม่คิดว่าท่านจะหยุดอยู่ได้ เพราะว่าเราต้องยอมรับว่าแค่มหาวิทยาลัยในภูมิภาคก็มากอยู่แล้ว เวลานี้จาก 3 จาก 6 ประเทศจ้องที่จะเข้ามาร่วมมือกับมหาวิทยาลัยในไทยเยอะ และชื่อเสียงของเขาก็อาจจะดูได้หุ Stanford มา Cornell มา เด็กก็จะตื่นเพราะระบบคิด (mindset) ของคนไทยยังตื่นกับชื่อเสียงหน้าตา

แม้ว่าจะมีความโดดเด่นได้รางวัล แต่ก็ยังเป็นค่านิยมของเยาวชนของนักศึกษา ของตลาดแรงงาน เพราะฉะนั้นเราต้องหาจุดตรงนี้ถ้าเราพูดถึงบุคลากร ก่อนที่จะไปพูดถึงเรื่องสถาบันเอง อยากฝากอีกเรื่องหนึ่งคือเรื่องโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษา อยากให้พยายามที่จะรักษาไว้ เพราะเป็นการลดช่องว่างของการที่ไม่ค่อยจะรู้จักกัน เราต้องยอมรับว่าเรารู้จักเพื่อนบ้านน้อยมาก แต่การที่เรามีโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาอย่างน้อยก็มีเยาวชนกลุ่มหนึ่งที่จะได้ไปรับรู้สิ่งที่ดี ๆ และมาเชื่อมโยงต่อกัน มาติดต่อกัน โครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาเป็นสิ่งที่น่าจะทำ สนับสนุนให้ตั้งชมรมนักศึกษาขึ้นด้วยพยายามที่จะให้มี เครือข่ายระหว่างนักศึกษาด้วยกัน และถ้าเป็นไปได้สนับสนุนให้เขาทำอาเซียนคลับได้ใหม่ มีชมรมอาเซียนอย่างน้อยก็ในวันเกิดอาเซียน วันที่ 8 สิงหาคม ส่งเสริมเน้นความสำคัญตรงนี้ได้ใหม่ ให้คนมีความรู้สึกวันที่ 8 สิงหาคม เป็นวันที่เหมือนวันชาติ อีกวันหนึ่งของเรา เรามีเพลงอาเซียน ซึ่งแต่งและได้รับชัยชนะโดยคนไทย ฉะนั้นเราต้องช่วยที่จะปลูกเขา จริง ๆ รายการ Academy Fantasia น่าจะให้ประกวดร้องเพลงอาเซียนมากกว่าที่จะร้องเพลงเกาหลีอย่างนั้นมันจะทำให้เราเกิดความรู้สึกที่ดี ๆ เพราะเยาวชนเราก็มักจะนิยมชมชื่นดารา เพราะฉะนั้นก็ต้องเอาตรงนี้มาเชื่อมโยงให้เด็กเกิดความรู้สึกว่าถ้าดาราคณะนี้ร้องเพลงอาเซียนได้เขาก็เกิดความรู้สึกอยากร้อง

มาถึงเรื่องหลักสูตรที่บอกว่าต้องมีความหลากหลาย เรื่องอาจารย์ก็มีความสำคัญ พัฒนาบุคลากรทางด้านสถาบันการศึกษาเรื่องของคณาจารย์ก็ต้องยอมรับว่าต้องปรับระดับคุณภาพรักษาคุณภาพ ถ้าไม่ดีขึ้นก็ต้องอยู่ที่เดิม ต้องให้ได้มาตรฐานในระดับโลก อันนี้สำคัญ คือเราจะมมีปัญหาอยู่เสมอเหมือนกัน เรื่องของคณาจารย์ในประเทศไทยยังไม่เป็นที่รู้จักในเวทีระดับโลกมากนัก ทุกการสัมมนา ทุกที่ที่มีการประชุมวิชาการ เรามักจะเชิญคณาจารย์ที่มาจากต่างประเทศ แต่คณาจารย์ที่มาจากภูมิภาคของเราเองยังไม่มี และเวลาที่อ้างอิง (cite) งานของเรา เราก็มักจะไม่ค่อยให้ credit กันเอง เราจะไปอ้างอิงของ Cornel ของ Harvard ของ Stanford แต่เราไม่เห็นอ้างอิงของมหิดล ของนินยาง ของฟิลิปปินส์ เราจำเป็นต้องหันมาเชิดชูบุคลากรทางการศึกษาของเรา ผลงานของท่านเหล่านั้นซึ่งไม่ได้ด้อยกว่าเลย แต่เรามีค่านิยมที่ไปตื่นกับตรงนั้นอยู่ ในการประชุมสัมมนาเราก็พยายามให้คณาจารย์ของเราไปร่วมแสดงผลงาน การนำเสนอผลงานจะทำให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น อันนี้ก็ทำให้จุดขายของมหาวิทยาลัยของเราเป็นที่ยอมรับ และถ้าเราไปเรียนในต่างประเทศ เรียนในสหรัฐก็จะดูว่าเป็น top ten หรือเปล่า ทำไมเราไม่ทำสิ่งนี้ในภูมิภาคของเรา เพื่อว่าบุคลากรที่อยู่ในภูมิภาคจะได้มุ่งมาที่เรา เพราะท่านอย่าลืมนะว่าอย่างที่ฝากเรื่องอาเซียนศึกษา ถ้าเป็นประเทศของเราเองซึ่งเราเป็นผู้ก่อเกิดอาเซียน เราเป็นผู้ก่อเกิดการจัดตั้งเขตการค้าเสรี เราเป็นเจ้าของภาพในการประชุม ARF เป็นประเทศแรก เรามีหลายๆ อย่าง อาเซียนศึกษาน่าจะวิ่งมาที่ไทย อย่าให้เป็นเหมือนในอดีตที่นักเรียนไทยต้องวิ่งไปลอนดอน เพราะมันน่าเสียดายอย่างยิ่ง เราควรน่าจะมี สื่อต่างๆ ในการที่จะให้เขาศึกษาอาเซียนได้มากที่สุด เชื่อเลยว่าประเทศไทยใกล้ๆ ในเอเชียแปซิฟิกเวลานี้ตื่นตัวที่จะเรียนรู้เรื่องอาเซียนศึกษา เพราะเขาจะเข้ามาสัมผัสกับเรา เข้ามาทำธุรกิจกับเรา เขาอยากรู้ว่ามันมีจุดแข็งจุดอ่อนอะไร มีอะไรที่เขาต้องเตรียมตัว เตรียมความพร้อม มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่จะมียุโรปศึกษา มีอเมริกันศึกษา อาเซียนศึกษานี้ จริง ๆ แล้วตอนที่สร้างกลุ่มความร่วมมืออาเซียนปี 2510 ตอนนั้นก็ไปพูดถึงการศึกษาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

แต่ไม่มีใครหยิบขึ้นมา อาเซียนศึกษาจะต้องครอบคลุม อย่างมุ่งทางด้านวัฒนธรรมอย่างเดียว ต้องให้ความรู้ หากมีตัวแทนสื่อเข้ามาดูแลภูมิภาค เขาจะวิ่งเข้ามาหาเรา ถ้าเขาตั้งฐานที่เมืองไทย เขาจะมาศึกษาจากเรา ซึ่งเราก็ต้องมาอธิบายให้เขาฟังสารพัดว่า การจะเข้ามาครั้งนี้ วัฒนธรรมเป็นอย่างไร วัฒนธรรมการทำงานเป็นอย่างไร ต้องนุ่มนวล ต้องมีความอดทน บางทีคุณไปเจอเขาครั้งแรกจะไม่ได้รู้อะไรเลย แต่เขาจะให้ความคุ้นเคยก่อน หลังจากนั้นถึงจะสร้างความสัมพันธ์ คุณต้องไปใกล้ชิดกับเขา ยิ่งถ้าเป็นหน่วยงานราชการคุณจะได้ความร่วมมือ เวลาคุณมีปัญหาที่สามารถยกหูโทรศัพท์พูดกับเขาได้ ไม่ใช่มาอยู่ 3 ปีแล้วไม่เคยพบกันเลย พอมีปัญหาถึงวิ่งเข้าไปหาเขา มันก็คือสิ่งที่เราต้องให้ข้อมูลเหล่านี้ ให้หลักสูตรการเรียนเหล่านี้และมันจะอยู่ในประเทศไทยด้วย อย่าให้ตกไปอยู่แถวเพื่อนบ้านเรา

อีกเรื่องหนึ่งที่ยากจะฝากให้ทางมหาวิทยาลัยก็คือ ศูนย์การเรียนรู้ หรือเป็นสถาบัน think tank ให้กับการสร้างประชาคมอาเซียน อย่างที่ทราบว่าจะบรรลุถึงปี 2015 แท้จริงแล้วมันเป็นวิวัฒนาการ มันไม่ได้จบที่ปี 2015 ปี 2015 มันอาจจะเพิ่งเริ่มต้น ก็จะมีประเด็นปัญหาของโลกเยอะมากที่จะเข้ามา ยากจะให้มีศูนย์หรือสถาบันการศึกษาช่วยระดมความคิด จัดสัมมนา เพราะอาเซียนเราได้รับกฎบัตร (Charter) ในกฎบัตรเขียนไว้ว่าเพื่อประชาชน มีคำว่าประชาชนเป็นจุดสำคัญ แต่ไม่รู้ประชาชนจะเข้ามาตรงไหน ทั้งที่ก็เขียนเอาไว้ว่าให้ประชาชนมีส่วนร่วมแต่ไม่รู้ว่ามีส่วนร่วมตรงไหน เรามักจะพูดแต่เราไม่ค่อยได้ทำ เวทีของท่านจะเป็นเวทีหนึ่งที่สามารถให้ประชาชนมีส่วนร่วม แต่สถาบันการศึกษาต้องคำนึงไว้ว่า หัวข้อที่ท่านจะนำไปอภิปรายหรือนำไปแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ท่านอย่าอยู่เหนือชุมชน ท่านต้องให้หัวข้อนั้นเกี่ยวข้องกับประชาชน เขาไม่ได้มีเวทีที่สามารถมาแสดงความรู้สึกนึกคิดได้ เราต้องไม่เป็นสถาบันการศึกษาที่ประชาชนเข้าไม่ถึง อันนี้เป็นสิ่งที่เราต้องตระหนัก เพราะชุมชนของเรามีปัญหาหลายๆ เรื่องรอบตัว ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเวลาเราจะทำเขื่อน เวลาเราจะทำเรื่องสิทธิประชาชนอยากจะมีส่วนร่วมในการให้ข้อคิดเห็น และเราก็ต้องรับฟังเพื่อเราจะได้หาทางออกให้ เพราะฉะนั้นหัวข้อที่ท่านจะจัดสัมมนาขอให้นักถึงด้วย ที่พูดอย่างนี้เพราะว่ามีมหาวิทยาลัยตั้งอยู่ทั่วประเทศ และเราก็รู้ว่าชายขอบของเราก็มีปัญหาต่างๆ กัน และเราก็จะเริ่มมีความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจจะต้องสร้างความเข้าใจกับประชาชน เพราะเราไม่สามารถที่จะอยู่ดีๆ เขียน แผนงาน (roadmap) เอาไว้ แล้วประชาชนก็ไม่รู้ว่าจะเกิดอะไรขึ้น ถ้าจะสร้างทางรถไฟแล้วมันไปกระทบที่ดินเขา เขาก็คงไม่ยอม แต่ถ้าท่านพูดคุยกับเขาก่อนว่าประโยชน์มันจะมาอย่างไร ประโยชน์เพื่อสาธารณชนมันจะได้ อะไร เตรียมความพร้อมให้กับเขา มีวิชาชีพที่สามารถจะประกอบธุรกิจต่างๆ ต่อไปได้ อะไรต่างๆ เหล่านี้ สถาบันการศึกษาสามารถที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมร่วมกับชุมชน ท่านจะเป็นเสมือนสะพานระหว่างภาครัฐกับภาคประชาชน อันนี้ก็ขอฝากไว้ด้วย ในเรื่องความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาในภูมิภาค อันนี้เข้าใจว่าทางมหาวิทยาลัยอาเซียน (ASEAN University Network) ที่กำลังร่วมสร้างหลักสูตรต่างๆ ให้ เรื่องตำรา ความจริงอยากเห็นตำราใหม่ๆ ใหม่ๆ ในที่นี้หมายถึง สิ่งที่สัมพันธ์กับตอนนี้และปัจจุบัน ไม่ใช่ตำราเชิงประวัติศาสตร์ อยากเห็นตำราของศตวรรษที่ 21 มีศักยภาพของประเทศสมาชิก เวลานี้เราไม่ค่อยรู้จักเราต้องยอมรับว่าเรามีจุดอ่อนมาก ถ้าปัญหาเขมรไม่เกิดขึ้นมาถามว่าคนไทยรู้จักไหมว่าลูกของขุนเซนชื่ออะไร คงไม่มีใครรู้จัก แต่เรารู้จักลูกประธานาธิบดี

คลินตัน ประธานาธิบดีโอบามา นายกรัฐมนตรีที่นั่นที่นี้รู้จักครอบครัวเขาหมด แต่เพื่อนบ้านรอบบ้านนี้ตอบไม่ได้ เพราะฉะนั้นตรงนี้เราต้องมามุ่งเน้นศักยภาพของประเทศในภูมิภาคกันเองซึ่งแต่ละชาติมีเมกะโปรเจกต์มากมาย แค่นีลาว เวลานี้การลงทุนมหาศาลที่ถูกทุ่มมาจากจีน เพราะจีนมีเงินมหาศาล เราจะพูดถึงความเชื่อมโยงในอาเซียน (ASEAN Connectivity) เชื่อมโยงทางเศรษฐกิจ จีนให้เราเป็นหลายร้อยล้าน คือเงินเป็นเหมือนเศษกระดาษแล้วตอนนี้ ญี่ปุ่นให้เรา 50 ล้าน เทียบกันไม่ติด เพราะฉะนั้นโครงสร้างพื้นฐานในประเทศเพื่อนบ้านเรา หลับตาไป 3 ปีก็จะเต็มพริ้วไปหมดด้วยเงินของจีน แม้กระทั่งของเราจะสร้างรถไฟเชื่อมต่างประเทศลงมาจากคุณหมิง ลงไปภาคใต้ไปถึงโคปรัก็เงินจากจีนเหมือนกัน สถาบันการศึกษาเวลาที่ท่านให้ความรู้กับผู้ที่มาเรียน ท่านต้องเปลี่ยนโฉมใหม่ เน้นไปในสิ่งที่เป็ศักยภาพในภูมิภาคของตัวเอง เพราะมีทั้งโอกาส มีทั้งสิ่งที่ท้าทายที่เราต้องพยายามเตรียมพร้อมที่จะรับสิ่งเหล่านั้นด้วย ไม่ใช่เรื่องที่เราต้องวิตกจนเกินเหตุ เพราะทุกเรื่องมีสิ่งที่เราจะได้และมีสิ่งที่เราจะเสีย แต่เราก็อาจไม่เสียก็ได้ถ้าเราเตรียมรับมันอย่างดีรวมทั้งการนำเทคโนโลยีต่างๆ หลักสูตรต่างๆ ก็ต้องคำนึงว่าเราสามารถนำสื่อ นำ IT เข้ามา e-learning ตอนนี้ความรู้มันไม่มีขอบเขตแล้ว เมื่อก่อนเราอาจจะกังวลว่ามหาวิทยาลัยที่อยู่ไกลๆ ไม่มีบุคลากรที่มีความสามารถ วันนี้ไม่ใช่แล้ว ท่านนั่งสอนอยู่ตรงนี้ท่านก็วิ่งไปที่ภาคใต้ได้ ภาคอีสานได้ เพราะฉะนั้นครูไม่มีอุปสรรคแล้ว และอันหนึ่งที่ยากจะฝากก็คือ ถ้าเชิญบุคลากรที่เขามีความรู้มาเป็นผู้บรรยายได้ อย่างเรื่องอาเซียน ดิฉันจะบอกอยู่เสมอว่าบรรดาครูที่ไม่รู้เรื่องอาเซียนแล้วจะไปสอนนักเรียนอย่างไร ซึ่งเราก็โทษเขาไม่ได้เพราะคุณเป็นเรื่องไกลตัว ไม่ใช่เป็นเรื่องใกล้ตัวว่าจะสอนอะไร ทางสมาคมฯ เคยประกาศให้มีประกวดเรียงความเกี่ยวกับอาเซียน ชื่อใหม่ว่าโรงเรียนต่างๆ มาขอข้อมูลที่สมาคมฯ เพราะครูเองไม่มีข้อมูลที่จะให้กับนักเรียน แต่ถ้าเรามีกิจกรรมเล็กๆ น้อยๆ อย่างวันอาเซียน มีชุมชนอาเซียน มีมุมอาเซียนให้เขาไปหาเอง มอบหมายไปเลยว่าคุณไปหาข้อมูลเกี่ยวกับอินโดนีเซีย คนนี้ไปหามาเลเซีย แล้วมาเล่าสู่กันฟังตามภาษาของเขาว่าเขาคิดอย่างไร

อีกอันหนึ่งที่ยากพูดถึงคือเรื่องการจัดตั้งกลุ่มวิจัยงานวิจัยที่ท่านทำเป็นกลุ่ม (cluster) ได้ ขอรับรองอย่างหนึ่งว่าถ้าเราจะแข่งขันกับข้างนอก เราอย่าแข่งขันกันเอง เรามองหาหุ้นส่วน (partner) เมื่อมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งต่างก็มีทักษะของตัวคนละด้าน เราควรจะจับมือกันที่จะทำให้งานวิจัย เพราะงานวิจัยเป็นเรื่องหนึ่งที่ประเทศไทยค่อนข้างที่จะก้าวหน้า ทั้งด้านวิทยาศาสตร์และงานวิจัย คือเราต้องหาจุดแข็งของประเทศที่จะทำและเผยแพร่ผลงานวิจัยนั้นไปให้แพร่หลาย นอกนั้นก็คงจะเป็นเรื่องที่ท่านมีความพร้อมอยู่มากแล้ว เพราะว่าการทำ MRA (Mutual Recognition Agreement) ที่การเปิดเสรีแรงงานจะต้องมีข้อตกลงอย่าเพิ่งตกใจว่า เราเปิดสาขาวิศวกรรม แพทย์ ทันตแพทย์ บัญชี นักกฎหมาย ทั้งนี้ทั้งนั้นต้องอยู่บนพื้นฐานของการตกลงร่วมกันของประเทศ แรงงานที่มีฝีมือจึงจะไปมหาสู่กันได้ แต่ก็ขอเตือนตัวไว้เลยว่าเวลานี้ด้านการเงินเราอ่อนอยู่มาก เท่าที่ได้สังเกตดูประเทศเพื่อนบ้านของเรา เช่น สิงคโปร์ มีความโดดเด่นอยู่มากในเรื่องของโลจิสติกส์ ด้านการเงิน การคลัง แม้กระทั่งมาเลเซียก็เริ่มเข้ามาแล้ว เพราะฉะนั้นก็ขอฝากไว้ แต่อย่างไรก็มีความเชื่อมั่นว่ามหาวิทยาลัยมหิดลจะเป็นผู้ที่สามารถ... (อ่านต่อหน้า 11)

ในการประชุมสภาคณาจารย์ สามัญ ครั้งที่ 3/2554 วันที่ 1 มีนาคม 2554 ณ ห้องประชุม ศ.เกียรติคุณ นพ.นพ.ที่ รักษ์พลเมือง ที่ประชุมได้มีการอภิปรายและพิจารณาเรื่องราวต่างๆ สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

มีการเลือกประธานและเลขานุการฝ่ายต่างๆ จำนวน 6 ฝ่าย ตามระเบียบฯ ว่าด้วยการดำเนินงานของสภาคณาจารย์ พ.ศ. 2554

การสานเสวนา เรื่อง “บทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการประจำส่วนงาน”

การสานเสวนาของสภาคณาจารย์ เรื่อง “บทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการประจำส่วนงาน” เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2554 ได้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้เข้าร่วมสานเสวนาประกอบด้วย หัวหน้าส่วนงาน หัวหน้าภาควิชา กรรมการประจำส่วนงาน จากคณาจารย์ประจำ จากสายสนับสนุนคณาจารย์และบุคคลผู้สนใจ

การจัดสานเสวนาครั้งนี้เป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความคาดหวังของผู้เข้าร่วมเสวนามีความหลากหลาย มีมุมมองที่แตกต่างกัน ซึ่งถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีที่น่าจะมีต่อไป แต่ยังคงขาดประเด็นที่ไม่ได้มีการกล่าวถึง เช่น ปัญหาของอาจารย์ที่ถูกผู้บริหารครอบงำ หรือกลั่นแกล้ง น่าจะมีการสอดแทรกประเด็นดังกล่าวในการเสวนาด้วย รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะและวิธีแก้ปัญหา ซึ่งในการสานเสวนานี้ อาจารย์โสภส ศิริไสย์ ได้เรียบเรียงและสังเคราะห์ลงในข่าวสภาคณาจารย์ฉบับที่ 2 ประจำเดือนมีนาคม 2554 ที่ผ่านมา

การแก้ไขระเบียบสภาคณาจารย์ ว่าด้วยอาจารย์ ตัวอย่างของสภาคณาจารย์ พ.ศ. 2554 มีการแก้ไขเพียงเล็กน้อย ซึ่งส่วนใหญ่ยังคงหลักการเดิม สำหรับกระบวนการคัดเลือกอาจารย์ตัวอย่างฯ ยังคงใช้ฉบับเดิม

นโยบายจัดการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยมหิดล สภามหาวิทยาลัยมหิดลกำหนดการสัมนนา (Retreat) ประจำปี 2554 เรื่อง “นโยบายการจัดการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยมหิดล” ในวันที่ 4-5 มีนาคม 2554 ณ โรงแรมเดอะกรีนเนอริตี้สอร์ท เขาใหญ่ โดยสภามหาวิทยาลัยต้องการรับฟังข้อคิดเห็นและมุมมองของอาจารย์ต่อแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยมหิดล ที่ประชุมสภาคณาจารย์ จึงได้มีการระดมความคิดเห็นเรื่องการจัดการเรียนรู้ เพื่อเสนอในการสัมนนาของสภามหาวิทยาลัยสรุปได้ดังนี้

ปัญหา

1. ปัจจัยเกื้อหนุนไม่เพียงพอ
2. มหาวิทยาลัยเน้นการวิจัย ไม่มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอน
3. ขนาดของห้องเรียนไม่เหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา
4. การจัดตารางสอนวิชา มมศท. ทำให้มีผลกระทบต่อนักศึกษาสายวิชาชีพ เช่น นักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ ที่ต้องปรับตารางเรียนวิชาชีพซึ่งเป็นวิชาปฏิบัติ เป็นช่วง 7 โมงเช้าและ 2 ทุ่ม ซึ่งการเรียนการสอน การออกในเวลากลางวันในสภาพอึดโรยภายหลังการเรียนวิชาอื่นๆ มาตลอดทั้งวันแล้ว จะทำให้อันตรายต่อร่างกายนักศึกษาได้

5. การเพิ่มจำนวนนักศึกษา ทำให้มีปัญหาในการเรียนการสอน
6. การให้นักศึกษาประเมินอาจารย์ และ comment ทุก class มีผลต่อการประเมินอาจารย์และคุณภาพการเรียนการสอน

7. ส่วนงานไม่มีงบประมาณเพียงพอในการพานักศึกษาไปศึกษาดูงานภายนอกมหาวิทยาลัย เช่น พานักศึกษาไปดูงานในโรงงานต่างๆ

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้

1. ควรให้นักศึกษาเรียนรู้จากภายนอกมหาวิทยาลัย โดยมีการเรียนรู้แบบผสมผสาน มีการบรรยาย ปฏิบัติ และทำ lab
2. เชิญวิทยากรจากภายนอกที่เก่งมาสอนเป็นครั้งคราว
3. ใช้นักศึกษาเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้อย่างจริงจัง โดยสอนให้นักศึกษาคิดวิเคราะห์ และรู้จักแก้ปัญหา
4. ใช้วิธีการสอนแบบ Two way communication
5. ควรให้นักศึกษามีประสบการณ์ โดยการออกไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในต่างคณะ ต่างมหาวิทยาลัย ต่างประเทศ เพื่อให้มีเครือข่ายและการเชื่อมโยง
6. มีการ Peer review ในภาควิชา โดยการสอนให้เพื่อนอาจารย์ดูแล้วให้ข้อเสนอแนะ
7. มหาวิทยาลัยควรกำหนดมาตรการกับอาจารย์ที่ไม่ปรับปรุงวิธีการสอน ใช้การสอนแบบเดิมๆ ใช้อุปกรณ์การสอนแบบเก่า
8. ควรมีการแบ่งสัดส่วนให้ชัดเจนว่าอาจารย์จะอยู่ใน track ไหน งานสอน หรืองานวิจัย และควรนำผลงานวิจัยมาประกอบการสอน
9. มหาวิทยาลัยควรให้ความรู้เรื่องการเชื่อมโยงระหว่างหลักสูตรการเรียนการสอน สภาพแวดล้อม และการประเมิน
10. ต้องมีการพัฒนาอาจารย์ควบคู่ไปกับปริมาณและคุณภาพการเรียนการสอน รวมทั้งต้องปรับปรุงภาระงานสอน
11. นักศึกษาต้องปรับตัว ผู้สอนต้องเข้าใจผู้เรียน
12. อาจารย์ควรศึกษาเกี่ยวกับจิตวิทยาการเรียนการสอนเพิ่มเติม
13. การวัดผลต้องสอดคล้องกับวิธีการเรียนการสอน และเนื้อหาที่สอน มองทั้งผู้เรียนผู้สอน
14. มหาวิทยาลัยควรลงไปช่วยจัดการเรียนการสอนขั้นพื้นฐาน
15. ควรให้อาจารย์และนักศึกษาประเมินซึ่งกันและกัน และนำมาเปรียบเทียบ ไม่ควรให้นักศึกษาประเมินอาจารย์ฝ่ายเดียว
16. มหาวิทยาลัยควรสนับสนุนงบประมาณให้นักศึกษาเรียนรู้จากหน่วยงานภายนอก
17. รูปแบบการสอนขึ้นอยู่กับจำนวนนักศึกษา และขนาดของห้องเรียน
18. ไม่มีการสอนวิธีที่ดีที่สุด ควรคำนึงถึงประโยชน์กับผู้เรียนมากที่สุด ปรับให้เหมาะกับบริบทของนักศึกษาและอาจารย์
19. สำหรับการปรับตารางเรียนวิชาชีพของนักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ให้อยู่ในช่วงเวลากลางวันเพื่อลดภาวะอันตราย สามารถแก้ไขได้ หากปรับตารางเรียนวิชา มมศท. ให้เหมาะสม เช่น แยกกลุ่มสอนเฉพาะนักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์

การจัดตั้งสภาอาจารย์ในส่วนงาน หลักเกณฑ์และเหตุผล

สภาอาจารย์เป็นองค์กรที่มีความสำคัญในการดำเนินการของส่วนงาน โดยทำหน้าที่เป็นผู้แทนของคณาจารย์และบุคลากรในส่วนงาน รวมทั้งมีบทบาทช่วยเหลือกิจกรรมต่างๆ ของส่วนงาน ตามข้อบังคับฯ ว่าด้วยสภาคณาจารย์ พ.ศ. 2553 กำหนดให้ประธานสภาอาจารย์ของแต่ละส่วนงานเป็นสมาชิกประเภทผู้แทนส่วนงานโดยตำแหน่ง ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้มีการทำงานร่วมกัน รวมทั้งมีการสื่อสารและประสานงานกันระหว่างสภาคณาจารย์และสภาอาจารย์ในระดับส่วนงานให้มีความ

ใกล้ชิดและเชื่อมโยงกันมากขึ้น

ที่ผ่านมามาตรา ๖๖ ได้สนับสนุนให้มีการจัดตั้งสภาอาจารย์ในทุกส่วนงาน และให้เข้ามามีบทบาทในการประชุมสภาอาจารย์ โดยเชิญประธานสภาอาจารย์ หรือผู้แทนเข้าร่วมประชุมกับสภาอาจารย์ทุกครั้ง เพื่อให้ข้อมูล ข้อเสนอแนะและแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ และมหาวิทยาลัยมหิดล เป็นมหาวิทยาลัยเดียวที่มีสภาอาจารย์ระดับส่วนงาน ปัจจุบันมี 13 ส่วนงานที่มีสภาอาจารย์ ได้แก่ สิริราช คณะเทคนิคการแพทย์ คณะพยาบาลศาสตร์ ราชวิถี คณะวิทยาศาสตร์ คณะทันตแพทยศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ คณะเวชศาสตร์เขตร้อน คณะสาธารณสุขศาสตร์ สถาบันโภชนาการ วิทยาลัยราชสุดา วิทยาลัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการกีฬา คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์

ที่ประชุมคณะกรรมการคุณภาพการบริการและธรรมาภิบาลของสภามหาวิทยาลัย ได้มีการกล่าวถึงบทบาทสภาอาจารย์ระดับส่วนงาน ว่าน่าจะเป็นกลไกสำคัญในการกำกับดูแลเกี่ยวกับธรรมาภิบาลในส่วนงาน นายกสภามหาวิทยาลัยจึงมีดำริอยากให้ทุกส่วนงานจัดตั้งสภาอาจารย์ โดยเฉพาะส่วนงานที่มีความพร้อม

สำหรับบทบาท หน้าที่ และองค์ประกอบ ขอให้แต่ละส่วนงานปรึกษาหารือ แล้วสามารถออกเป็นประกาศหรือระเบียบของส่วนงานได้ ที่ประชุมสภาอาจารย์ได้มีการแสดงความคิดเห็นในเรื่องนี้อย่างกว้างขวาง สรุปได้ดังนี้

ปัญหา

1) บางส่วนงานอาจารย์ไม่เห็นความสำคัญของสภาอาจารย์และไม่ให้ความร่วมมือ

2) บางส่วนงานผู้บริหารไม่ยอมรับ สภาอาจารย์มีอำนาจการต่อรองน้อยกรรมการสภาอาจารย์เข้าร่วมประชุมได้แต่ไม่มีสิทธิออกเสียงในบางส่วนงานไม่ให้สิทธิเข้าร่วมประชุม แต่ในบางส่วนงานผู้บริหารให้ความสำคัญ โดยให้ประธานสภาอาจารย์เป็นคณะกรรมการประจำส่วนงาน มีสิทธิออกเสียง รวมทั้งได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการอื่นๆ เช่น กรรมการประเมินบุคลากรในส่วนงาน

3) บางส่วนงานกำหนดให้มีสภาอาจารย์ แต่ไม่ให้เจ้าหน้าที่ช่วยงาน รวมทั้งงบประมาณในการดำเนินงาน อาจารย์ต้องทำงานด้านธุรการเอง แต่บางส่วนงานให้การสนับสนุนด้านงบประมาณเจ้าหน้าที่ และสถานที่ในการดำเนินงาน

4) ที่มาของกรรมการสภาอาจารย์ถูกบังคับให้มา โดยไม่มีความเต็มใจ และไม่สนใจเข้าประชุม

5) สภาอาจารย์ระดับส่วนงานไม่ได้กำหนดไว้ใน พรบ. มหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. 2550 ดังนั้นจึงไม่ได้เป็นตัวแทนที่ชอบธรรม

ข้อเสนอแนะ

1) เสนอให้ประธานสภาอาจารย์เป็นกรรมการประจำส่วนงานหรือกรรมการบริหารส่วนงานโดยตำแหน่ง

2) การประชุมสภาอาจารย์จะบรรลุวัตถุประสงค์ ขึ้นอยู่กับประธาน และเนื้อหาในระเบียบวาระการประชุม

3) มหาวิทยาลัยควรกำหนดกลยุทธ์ หรือวิธีการ ทำอย่างไรให้อาจารย์เห็นคุณค่าของสภาอาจารย์ระดับส่วนงาน

4) ถ้ามหาวิทยาลัยต้องการให้ทุกส่วนงานจัดตั้งสภาอาจารย์ สภามหาวิทยาลัยควรกำหนดให้มีกฎเกณฑ์รองรับที่ชัดเจนรวมทั้งสนับสนุนด้านงบประมาณ และบุคลากร ...

มหาวิทยาลัยไทยฯ (ต่อจากหน้า 9)

พัฒนาบุคลากรขึ้นมาให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานระดับโลกที่จะพาประเทศเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้อย่างราบรื่น สำหรับประเด็นเรื่องการวิจัย อยากฝากไว้ว่า น่าจะทำงานวิจัยว่า ในการสอนภาษาต่างประเทศของเราทำไมไม่ค่อยประสบความสำเร็จ อยู่ที่วิธีวิทยา (methodology) หรืออยู่ที่อะไร เพราะ ณ วันนี้เรามีสื่อของเรื่องภาษาอังกฤษเข้าถึงได้ง่ายมากกว่าเมื่อสมัย 40 ปีที่แล้ว แต่เหตุใดทำไมเราถึงยังไม่สามารถที่จะปรับปรุงในเรื่องการเรียนภาษาอังกฤษ อันนี้น่าสนใจเพราะว่าเป็นสิ่งจำเป็น (must) แล้วมันไม่ใช่ตัวเลือก (option) แล้วตัวเลือกอาจจะเป็นภาษาเพื่อนบ้าน และภาษาจีน วันนี้ชาวจีนเรียนภาษาไทยเป็นหมื่นคน จากที่เขารู้ว่าเขาจะต้องมีความเชื่อมโยงกับเรา มีข้อตกลงการค้าเสรีกับเรา เขายังตื่นตัวขนาดนั้น แล้วทำไมเราไม่มีตรงนั้น มีอุปสรรคตรงไหน อาจจะฝากสถาบันการศึกษาด้วยว่า ทำไมเพราะเหตุใด วิธีการสอนของเรามันไม่ใช่หรืออย่างไร ภาษาอังกฤษเราเห็นเด็กที่เรียนกัน 5 ปี เเท่าไร พูดก็ไม่ได้ พูดไปแล้วฝรั่งก็ฟังไม่ออก ปัญหามันอยู่ตรงไหน เราอาจจะต้องมาทบทวน วิเคราะห์ เพราะไม่อยากให้ท้อ เราน่าที่จะเรียนรู้ ขอบอกเลยแม้กระทั่งเพื่อนบ้านเราอย่างลาว ที่เขาได้ทำการสำรวจว่าลาวมีความรู้เรื่องอาเซียนต้นๆ เลย ประเทศไทยนี้รั้งท้าย อันนี้จึงได้พูดกับสถาบันการศึกษา จริงอยู่ทุกคนมีส่วนร่วม แต่สิ่งหนึ่งน่าจะมีผลกระทบที่สุด มันน่าจะผ่านสถาบันการศึกษาจริงไหม ขยับมาจากครอบครัว ก้าวที่สองก็คือสถาบันการศึกษา ลาวเขาทำโครงการมาเสนอน่าสนใจมาก เขาใช้วิธีการที่จะสอนประชาชนที่อยู่ตามชายแดนระหว่างเรากับเขา เขามีตลาดเช้าของเขา เขามีที่ปรึกษาที่ผ่านการอบรมเรื่องอาเซียน คนพวกนี้จะมีเป็นกลุ่ม ไปพูดคุยเรื่องอาเซียนให้คนในตลาดฟังพูดทั้งภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาลาว ถามว่าทำไมไม่ต้องพูดภาษาอังกฤษ เขาก็บอกว่าภาษาอังกฤษเป็นภาษาของอาเซียน เพราะฉะนั้นกลุ่มคนที่เขาอบรมเขาให้อธิบายเป็นภาษาอังกฤษ อย่างนี้เราประมาณไม่ได้ ไปคิดว่าอันนี้เป็นหน้าที่ของคนนั้น อันนี้เป็นหน้าที่ของคนนี้ ไม่ใช่หน้าที่ของฉันไม่ได้ อันนี้เป็นเรื่องของทุกคนอาเซียนสอดแทรกเข้าไปได้ทุก วิชาเลย นี่คือปัญหาของการศึกษาว่าการสร้างคนให้รอบรู้ที่จะเอาตัวรอดในยุคโลกาภิวัตน์อาจจะต้องหันมามองความหลากหลายในวิชาที่จะเรียนรู้ ทุกวันนี้ประเทศไทยค้าขายกับอาเซียนมากที่สุด ร้อยละ 20 ได้เกินดุลก็เกินดุลมาจากอาเซียน นำเข้าก็นำเข้าจากอาเซียนมากที่สุด นี่คือผลประโยชน์ของเราอยู่ตรงนี้ แล้ววันนี้คุณจะไม่รับรู้อาเซียนและยังคิดว่ามันไม่ใช่เรื่องของฉันไม่ได้ คนของเราพร้อมไหมที่จะเข้าไปสู่ตลาดแรงงาน อย่างที่อาชีวะจะเพิ่มทักษะ ไม่ใช่ไปดูกันแค่ปริญญา เราควรจะทำอย่างไรให้แรงงานที่อยู่ตามชายขอบหรือที่อยู่ตามชายแดนสามารถหาความรู้และเพิ่มค่าตอบแทนให้เขาได้ ไม่ใช่เขาจบแค่ป.6 แต่จริงๆ แล้วเขาเชี่ยวชาญมากกว่าคนที่จบปริญญาโทเสียอีก แต่เขาก็ได้เงินเดือนแค่ประกาศนียบัตรของชั้นป.6 ซึ่งมันไม่ใช่ เราจึงต้องเปลี่ยนวิธีคิดที่พยายามบอกว่าปริญญาไม่ใช่เป็นเรื่องสำคัญอีกแล้ว เด็กไทยพูดได้เลยว่าเป็นตรงไหนก็หาแต่ปริญญาเท่านั้น ทำรายงานก็อย่างที่บอก Copy Paste ฉะนั้น วิธีคิดแบบใหม่นี้คือสิ่งที่ท่านต้องให้การศึกษาดู ต้องให้ ถ้าไม่ฟังการศึกษาแล้วจะฟังใคร นอกจากพ่อแม่ก็คือการศึกษาไม่ว่าจะระดับไหน ซึ่งดิฉันคิดว่าทุกระดับ ต้องปลูกฝังเขาให้ได้

บรรณาธิการแถลง

โดย ผศ.(พิเศษ) เนตร หงษ์ไกรเลิศ

สวัสดีครับเพื่อนสมาชิกชาวสภาคณาจารย์ทุกท่าน

ในรอบเดือนที่ผ่านมา สภาคณาจารย์ได้ร่วมกันจัดกิจกรรมที่ล้วนแต่เป็นประโยชน์ต่อประชาคมคนมหิดลมากมาย อาทิ การจัดสัมมนาเรื่องมหาวิทยาลัยมหิดลกับความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งเป็นประเด็นที่กำลังได้รับความสนใจจากชุมชนรอบรั้วบ้านเรา ชาวสภาคณาจารย์ได้สังเคราะห์มาให้พวกเราได้อ่านกัน ส่วนประเด็นใหญ่ที่เราต้องเกาะติดอย่างการเปิดตลาดเสรีทางการค้า นั้นมหาวิทยาลัยได้เชิญคุณหญิงลักษณาจันทร เลาห์พันธุ์ แสดงปาฐกถาพิเศษ เรื่องมหาวิทยาลัยไทยกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ที่ต้องเตรียมตัวให้พร้อมผู้สังคมนรอบรั้วประเทศของเราไปพร้อมกัน นอกจากนี้มีสาระสำคัญจากระเบียบสภาคณาจารย์ว่าด้วยอาจารย์ตัวอย่างของสภาคณาจารย์ พ.ศ. 2554 และกระบวนการคัดเลือกอาจารย์ตัวอย่าง ซึ่งมีผู้สนใจสอบถามข้อมูลจำนวนมาก พร้อมนี้ได้มีประกาศเชิญชวนให้เสนอชื่อผู้สมควรได้รับการคัดเลือกเป็นอาจารย์ตัวอย่างประจำปี 2554 ฝากทุกๆ หน่วยงานเสนอชื่อมาภายในวันที่ 4 ก.ค. 2554 นี้ ชาวสภาคณาจารย์ฉบับนี้ปิดท้ายด้วยสาระการประชุมสภาคณาจารย์คราวที่ผ่านมาครับ

สำหรับผู้ที่มีความหรือประกาศที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ชาวสภาคณาจารย์ยินดีเป็นสื่อกลางให้ครับ ขอเชิญผู้สนใจส่งบทความได้ที่ senate@mahidol.ac.th

ชาวสภาคณาจารย์

เป็นหนังสือภายในมหาวิทยาลัย และเป็นสื่อระหว่างคณาจารย์ในการรับฟังแลกเปลี่ยนทัศนคติ ข้อคิดเห็น ทั้งด้านการบริหาร ด้านวิชาการ ด้านสวัสดิการ และอื่นๆ ของมหาวิทยาลัย บทความ ข้อคิด จดหมาย เป็นความเห็นของผู้เขียนเท่านั้น มิใช่ความเห็นของสภาคณาจารย์

เจ้าของ

สภาคณาจารย์มหาวิทยาลัยมหิดล
สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหิดล ชั้น 5
999 ถ.พุทธมณฑลสาย 4
ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล
จ.นครปฐม 73170
โทรศัพท์ 0-2849-6351
โทรสาร 0-2849-6351

บรรณาธิการประจำฉบับ

ผศ.(พิเศษ) เนตร หงษ์ไกรเลิศ
กองบรรณาธิการ
ผศ.(พิเศษ) เนตร หงษ์ไกรเลิศ ผศ.ประณมพร จ้างพานิช รศ.วิสูตร ฟองศิริไพบูลย์
ผศ.สุภาวรรณ เศรษฐบรรจง อ.โสพล ศิริไธย์ ผศ.ยงยุทธ ขจรปรีदानนท์
ประสานงานกลาง สุจิตรา สอนสม พัชญา วงษ์วันทนีย์
ออกแบบและจัดทำรูปเล่ม พรศิริ บุญมาวงศ์

สภาคณาจารย์มหาวิทยาลัยมหิดล
999 อาคารสำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหิดล
ถนนพุทธมณฑลสาย 4 ตำบลศาลายา อำเภอฟุทธมณฑล
จังหวัดนครปฐม 73170

ชำระค่าบริการเป็นเงินเชื่อ
ใบอนุญาตที่ ๓/๒๕๒๓
ประมวลีศิริราช